

296.789.7

כ"ג 1317

תלמוד ינקא

מכיל בקרבו שש ממכהות הלא הנה:

מסכת הדיוטות, מסכת חנוכה, מסכת נכסים, מסכת מסוה
מסכת כזבים, מסכת עמיריקה.

ונלוח בסופו

מדרש אסתר והגדה לסופרים

מאת

גרשון ראזענצווייג.

הוצאת בית מסחר הספרים של ש. דרוקערמאן

50 קאנאל סטריט ניוארק.

1907.

ז פ ס א. ה. ראזענבערג, 11 ראטנבערג סטריט ניוארק.

יוסף בירושלם

מבוא התלמוד.

(א) המסכת הזאת היא כלה הנדיית ואין מורין על ידה הלכה כמעשה ואפילו במקום שבפירוש אתמר בה חייב או פטור. אסור או מותר, הכונה בזה שכך למדו התלמידים בכי מדרשא של רבי ינקא לחיוב או לפטור לאיסור או להיתר ולא מפיהן אני חייך.

(ב) לא נתנה המסכת עמיריקא אלא לישראל כי רובה ככנה מדברת בנגעים של ישראל, בין בנגעים שדבקו בהם על ידי רוב שעבוד ורדיפות ונזירות רעות בהמקומות שבאו משם ובין בנגעים שבאו להן עכשו מאוירא דעמיריקא והם שמתחלקים לשני מיני נגעים, נגעים ירקרקים ונגעים לבנים. (ג) בהיות שהנגעים הלבנים הם נגעים התלויים בארץ ונחשבים במכת מדינה, לכן נאנס מסדר התלמוד הזה לפעמים להשיח דברים כדפי עמיריקא כביכול, ואינו מתכון בזה חלילה לדין שכולה חייבת אלא שאינה כולה זכאית ואשרי הארץ שמומיה ספורין ושיש רשות לסופר דהוכיח מומיה בפניה.

R 823 V 14972

אל כבוד ידידי ויקירי נעים סמירוח ישראל
ג ר ש ו ן ר א ז ע נ צ ו ו י י ג .

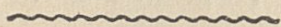
באני מכתבך בו הודעתני כי נכון אתה להוציא לאור במחברת מיוחדת את מסכת אמעריקא אשר חברת. שמחתני מאד יקירי, בבשורה הזאת. ראויה היא מחברתך, הן מפאת שפתה והן מפאת תוכנה, למצא לה מהלכים בין כל אחינו באירופא ובאמעריקא היודעים לקרא כפרים רבי האיכות בסגנון לשון התלמוד, אם נדמה ונשוה אליה שאר המסכתות בספרתנו הנכתבות בסגנונה ולשונה, כמו מסכת פורים מאת קלונימוס בר קלונימוס (מחבר של ספר אבן נחן), מסכת עניות מאת אייזיק מאיד דיק, מסכת סופרים בהשחר שנה תשיעית, אז נראה כי יתר שאת ויתר עז למסכת אמעריקא עליהן. הן במסכתות פורים ועניות ידעו מחבריהן לכתוב בסגנון לשון התלמוד, אך מהתלותיהם לא הביאו שום תועלת, כי באו בפטפוטי מלין ויגבון על דברים שלא היו מעולם. במסכת סופרים חפץ המחבר לחקות את לשון התלמוד ולא עלתה בידו, אך אתה הנך סופר חרוץ בסגנון לשון התלמוד באופן מאד נעלה ולצון חמדת לך בכח ההתול (סאטירא) הטוב עליך על מדות שאינן מהוגנות בארץ הזאת ותצא לריב נגד מורים מתעים, נגד בורים ותלמידי הכמים שאין בהם דעה, נגד "חזנים" השרים בשירים על לב רע בעת אחינו טובעים בים צרה, נגד פרנסי העדה אשר קופה של שרצים תלויה להם מפניהם ומאחריהם. אנכי קראתי את מסכת אמעריקא, פרק אחר פרק, פעמים ושלש על מנת לבקרה בלי פשוט פנים, בידעי כי לא לפניך חנף יבוא ושפת חלקות שנאה נפשך, והנה ראה זה מצאתי כי הניפות שבט מהתלותיך השנונים כחצים ותדרך קשת הלצותיך רק על המעשים והפנהגים המכוערים אשר לא נקו מהם בני אמעריקא. אהבתך להארץ הטובה והיקרה הזאת לא קלקלה את השורה לעזר את עיניך מבלי ראות מומיה וחסרונותיה, לך נאווה תהלה בעד מפעלך כי הסירת את המסוה מעל פני הצבועים, חלובשים אדרת החסידות למען כחש, השמים "פארי מגבעות"—שטופ פיפ כלע"ז—על ראשם למען כל "עמי הארץ" יראו כי שם "רבנים" נקרא עליהם וייראו מהם. כדבר בעתו היו

מתחלוחיך על סלמדים כאלה אשר לא יהיו קרוא עברית על נכון ומתוך שלא
קטרו מעולם יצאו ללמד וקשים המה לאחינו כספחת. גם בלב ונפש אתן צדק
כדבריהך בהעמידך על עמוד הקלון, רבנים אורטודוקסים שלא בשנו כל צרכם
ושבר עמם לא נגע עד נפשם, ורבנים "מתקנים" כאלה המחבלים כרם בית
ישראל, אשר נאותם—חכמתם, ובינתם—עזותם, אשר לא קראו ולא שנו ולא
שמשו תלמידי חכמים ושפת אבותינו היא להם כספר החתום ויחפצו לגרשה,
מתוך שהל ד'.

במלים מעטים אמר לך: בכל המסכת אשר חברת בטוב טעם ודעת
מתחלתה ועד סופה, מצאתי רק ענינים נעלים ורעיונים נשגבים; את אשר תהלל
מחלל ואת אשר תחלל מחלל. היא מרגלית טובה בספרתנו, וגם דור יבוא—אם לא
ישכח עוד את שפת אבותינו וסגנון לשון התלמוד—האלף וישים כבוד לך כאשר
יאתה לסופר נעלה ומשכיל על דבר אמת כמוד היום; הן לא הטלת מים בקדשים
אך בחולין, ותנף גרזן מהתלוחיך על עץ רקוב, ענפים יבשים ועלים נובלות.
לא אשונה כי כל קוראי מחברתך המבינים דבר לאשורו יתענגו על
דבריהך כאשר התענגתי אני ויקראו אליך כאשר אקרא אני היום: "לך בכח
עמך זה להעשיר את ספרתנו במסכתות אחרות הנכתבות בסגנון של "מסכת
אמעריקא" בתבניתה ובתוכנה, ומי יתן וירבו כמותך בישראל ואז תהיה שפתנו
וספרותה לעולמי עד כימי השמים על הארץ.
בל תרפינה ידיך, בל ירך לבבך ובל תחת מקוק מבקרים בלי דעת
ותכונה השמים חשך לאור ומתוק למר וטוב לרע.

אלה דברי אוהבך מוסיר ערכך האוהב עמו ושפתו עד שובו כאדמתו.

ADOLPH M. RADIN, Ph. Dr.
Rabbi Temple „Gates of Hope“

מ ס כ ת

הדיוטות

מן

תלמוד ינקאי

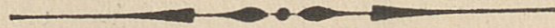
עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

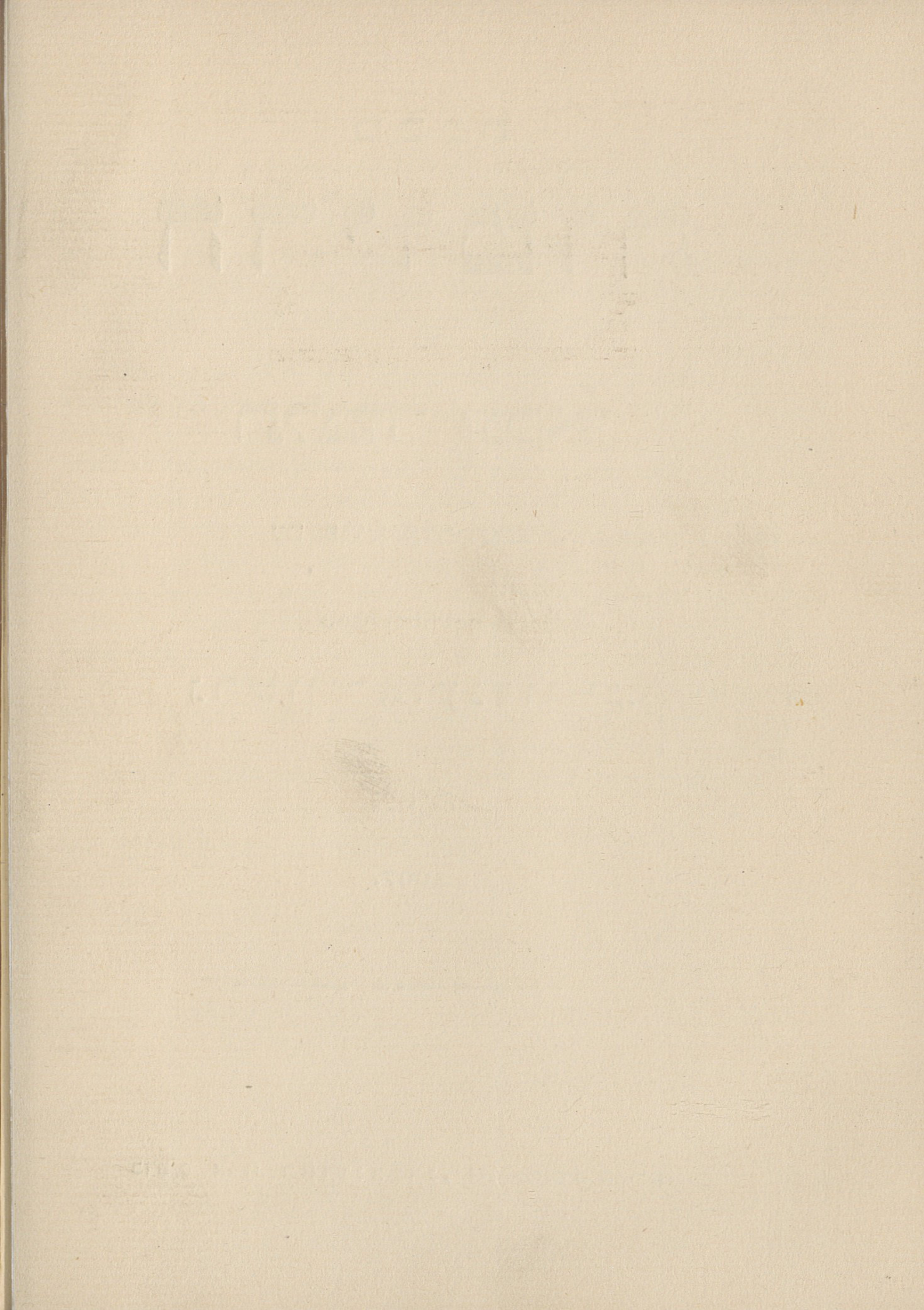
גרשון ראזענצווייג.

ניוארק.

1907.

בדפוס א. ח. ראזענבערג, 11 ראטנערס סטריט.

מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות א

כתנ"י ונוטלין חלק זראש. זשררה משום דהדיוטות לאו בני מחילה על הניצור וזכל מחלקת נינהו. דאין מוחלין על כבודן לכיכד

אין כבודן מחולי ורז שאל דסזר דזמחילה ממז קמיירי מתיזליה מהא דרז לינינאי: כבוד לאיש שנת. והכי דריש ליה אין חולקין כבוד אלא לאיש שריד מקום רחז לשנת עליו: לא סרז אצרהס אצינו לאצומלך. ושקל מיניה אלף כסף

פרק ראשון

לשם שמים: הדיוטי כופרים. נקמיה מפרש דכופרים דהכא היינו לצועים:

גמ" אצל חולקין כבוד להדיוט. כבוד מכני היראה קמיירי מתניתא: ואין חכמים. וכולי. שכו קורין להדיוטות זלשון אמיריקי חכמים:

מתנ"י שלשה הדיוטות קופצין בראש. ואלו הן הדיוטי תופרים הדיוטי סופרים והדיוטי כופרים: **גמ'** תניא אין חולקין כבוד לעם הארץ אבל חולקין כבוד להדיוט, שנאמר, כבוד חכמים ינחלו (משלי)

ואין חכמים בעמיריקא אלא הדיוטות שקופצין בראש ונוטלין חלק בראש. מאי עם הארץ מאי הדיוט. אמר רב דעתן. עם הארץ כל שדעתו מטורפת עליו, הדיוט כל שדעתו מטורפת על הצבור. והא אפכא מסתברא עם הארץ דמכה דנפשיה הוא נחייב בכבודו הדיוט דמכת צבור הוא בכבודו לא נחייב אמר רב מבינא, משום דהדיוטות לאו בני מחילה נינהו. מתקיף ליה רב שואל והאמר רב ליצינאי מחילה בעמיריקא מביאה לידי כבוד. דכתיב כבוד לאיש שבת (משלי) אמר ליה אנא במחיקה לחטאים לא קאימנא: אמר מר אין חולקין כבוד לעם הארץ, והא כתיב גבי אברהם וישתחו לעם הארץ (בראשית) אמר רב חכימא עפרון באותו יום נעשה הדיוט תדע שקפץ בראש, וכדתניא מפני מה לא סרב אברהם אבינו לאבימלך וסרב לעפרון משום דעפרון הדיוט הוה והדיוטות לאו בני מחילה נינהו: הדיוטי תופרים וכו' ת"ר מנין שהדיוטי תופרים קשים מכל ההריוטים שבעולם שנאמר, שמלתד לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה (דברים), כך אמר משה לישראל

2 מסכת שלישה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות

<p>ולעפרן סרצ ולא רצה ליקח ארץ ארבע מילות שקל: מחט קדם למרצע במעשה זראשית שכן מנינו צאדם הרשון ויתפרו עלה תאנה, ושם מרצע כח לא זתרה ושם מחט לא כחלא: משום שהציל הולפה לעולם. שמיד שמיד כשנעשה אה"ר חייט העץ פניו צלפי מעלה ואמר אכלתי ואוכל: חייטי דהתם, שצאך אירופא: מתחכין זכותלא דמזרח להנאתן. שיש להן הנאה מזה</p>	<p>היא טובה גדולה עשה עמכם הקב"ה שכל אותן ארבעים שנה לא היו בכם חייטים וסנדלרים ולא שלטו בכם הדיוטות ועזי פנים שבדור: אמר רב ספרא עזים שבהדיוטות הדיוטי תופרים, ועזים שבתופרים חייטים, כדתניא כחט קדם למרצע במעשה בראשית ומפני מה לא נזכר בתורה משום שהביא חוצפא לעולם: אמר ליה רב מבינא דרב חכימא תא חזי מה</p>	<p>להדיוטי סופריה אצל לענין קפילה זראש שניהן שוין: ירדו כרוכים, וזמנין כמי דמשמשין צערצוציא: תוכס כזרס, תרתי לריעותא: מתנהגים כתימי שנוקמין ונוטרין כנחש: אין מקללין אדם חנם, אלא אם עשה להם טובה תחלה: אין חונפין, אלא</p>
---	---	--

בין חייטי דהתם לחייטי דהכא, חייטיל דהתם מוקירין רבנן וכי
 אתין לבי כנשתא אזלין וקאין בדוכתא עכיקתא, חייטי דכא
 שונאין ת"ח ומלגלגין עליהן ובבי כנשתא מתהככיין בכותלא
 דמזרח להנאתן: תנא בשעה שהלך קלובבוס לגלות את עמיריקא,
 אמר חוצפא כלפי שמיא מהניא, מה עשה לקח מדט בידו
 ואמר רבש"ע חייט חציף אנא, טיד נגהה, יצאה בת קול ואמרה
 חייף שעתידים בני אומנתך להיות עזים שבדיוטות בארץ
 הזאת: אמר רב ספרא לא אמן אלא לענין נטיה אבל לענין
 קפיצה הדיוטי סופרים כתופרים כדתניא מפני מה אמרו חכמים
 לא יצא החייט במחטו והלבלר בקולמסו וכי מה ענין לבלר אצל
 חייט אלא משוב דמחט וקולמס ירדו כרוכים לעמיריקא: ת"ר
 שבע מדות מנו חכמים בסופרים הדיוטים שבעמיריקא, ואלו
 הן, תוכם כברם, מתנהגים כתלמידי חכמים, אין מקללין אדם
 חנם, אין חונפין אפילו לחבריהן נזהרים כנגבת דברים נוהגין

מסכת שלישה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות ג

מקללן מחרכין ומנדפין: נזרין דין זקרת נוהג זה, כדכתיב נזיר
מגננת דברים, אלא קינין מאמרים שפחה חרופה זקרת תהיה לה:
ושירים משל
אחרים צמשיכה
דמשיכה צמספרות
קניא כדילק
רספרס
מקרא ומושכים
צצצס סופרי
צמסכתא עוקלין:
מן המיטב, כמו
שנינו מיטב
השיר כזרה
מציאין גאולה
לעולם, שמקרבין
עקבי דמשיחא
צחולכתן: שאין

לדפוס מן המיטב, ומביאין גאולה
לעולם: דרש רב ספרא, ושפחה
כי תירש גבירתה (משלי) זו לשון
הבבלית שגרשה וירשה את לשון
הקדש מישראל שבעמיריקא
והיא כשפחה חרופה לסופרים
הדיוטים, אף על פי שאין דין
בזרת נוהג בה. ואמר רב ספרא
כל ישראל קרואין אדם לפיכך
כל אדם מישראל הרוצה ליטול
שם סופר בא ונוטל שנאמר כל
האדם כוזב (תהלים) אל תקרא
כוזב אלא כותב. תניא כל שהוא

שומה כחמור מובטח שיהיו בניו סופרים בעתונם של ישראל
דכתיב, יששכר חמור גרם (נראשית) וכתיב, ובני יששכר יודעי
בינה לעתים (דה"י). והדיוטי כופרים מאי כופרים אילימא מומדין
והא כבר זכו בהם אחרים, ואילימא אנרכין והא לאו כופרים
אלא מאמינים הן, דתניא מה בין מומר לאנרכי, מומר כופר
במה שהוא מאמין ואנרכי מאמין במה שהוא כופר, ולא זו
בלבד אמר באנרכין אלא שמעשה חסידים בידיהם, שאין להם
אלא מה ששומעין מרביהן ואומרין מוסט סרופטקין ובקונין אמת
ותורתן אמת. ואמר רב ידען איזהו אנרכי כל שמאמין בשתי
רשויות ברשות היחיד וברשות הרבים, כיצד, רשות היחיד
בממונו, ורשות הרבים בממונו של אחרים. אלא מאי כופרים
צבועים ומאי טעמא קרי להו כופרים לפי שהם מבית ומחוץ בכפר.

4 מסכת שלשה הדיוטות פרק ראשון הדיוטות

תניא הצבועין דורסין ומורפין כחיות
ומתפרנסין מקדשי שמים כדכתיב וממל שמיא
יצטבע (דניאל) אמר רב ספרא אפטר לאדם
להזהר מכל ההדיוטות חוץ מהדיוטי צבועים
משום דקיימי עלן כי כסלא לאוניה.

וצקוקין. צעלי
סס טוז של
הארכין: ינטצע
מלשון נציעות:

הדרן עלך פרק שלשה הדיוטות.

מ ס כ ת

ח נ ו כ ה

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

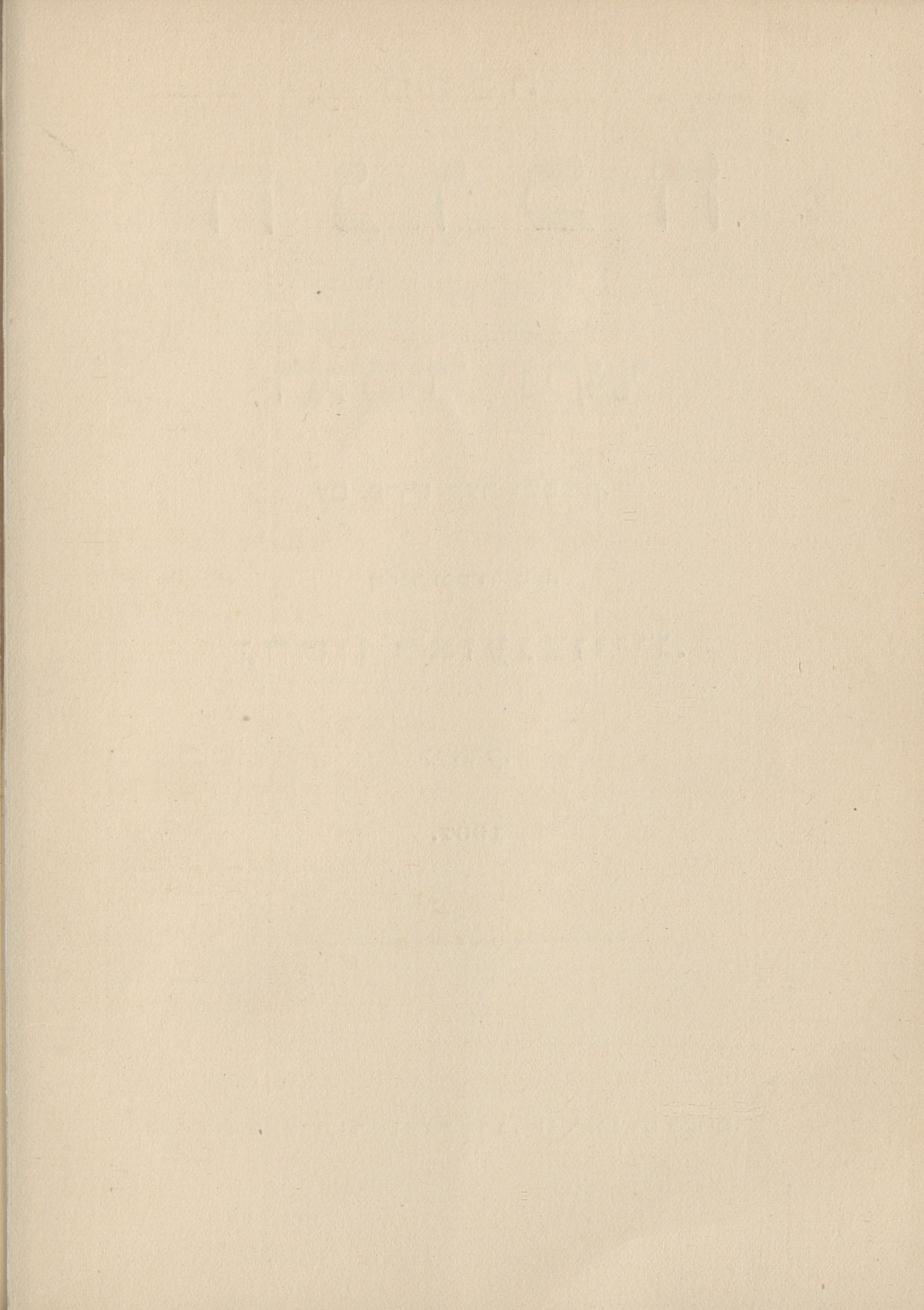
גרשון ראזענצווייג.

נויארק.

1907.

בדפוס א. ת. ראזענבערג, 11 ראטנערס סטריט.

מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה א

מתני שצעת ימים. וכל המקדים פוסל את עצמו ועובר צמתכון ענ
 צהכנסה הרי זה משונה: אם לא יגיד. ומתוך שהמשחק צחנוכה

צלצד אינו פוסל
 את עצמו כלל,
 שמנהג ישראל
 הוא: מלכות יון.
 יש גורסין מלכות
 רומא וזה עיקר:
 אם ט ד א ת
 ו א ל י מ כ י א ו ת.
 מיני שחוקות
 של הרומאים:
 חנו כה. כלומר

מתני' שבעת ימים קודם
 החנוכה מזמינין את
 החבורות ואת הקרתין אבל אין
 מבינין המקום ואת המעות, לפי

מזמינין את
 החבורות, צגמ'
 מפרש כמה היא
 חצורה:
 גמ" והא מזה
 ה צ א ה
 בעצרה, דהמשחק
 צקוציא והוא
 הדין צכרטיסין
 פסול לעדות
 נמאל שהמשחק

שאין שניהן מעבדין בדבר. רבו קרתיאל אומר אין מבינין
 את המקום אבל מבינין את המעות:

גמ' תניא, משחק בחנוכה עושה מצוה, דומיא שכרות בפורים
 והא מצוה הבאה בעבירה היא. אמר רב כלפאי, כיון
 שנהגו בה ישראל הותרה להם והרי היא כמצוה, שמנהג
 ישראל תורה היא, כדאתמר, שני דברים מגונים למדו ישראל
 מן העכו"ם והותרו להם לפי שלא קבעום אלא לפעם אחת
 בשנה ומשום שהם זכר לגאולה, כשנגאלו מן הפרסיים שהיו
 שטופין בשתיה עשו להם יום טוב של שתיה, וכשנגאלו מן היוונים
 שהיו שטופין במשחק עשי להם יום טוב של משחק, וסמכו אקרא
 כי בדבר אשר זדו עליהם. אמר רב דעתן שמע מינה דהמשחק
 בכל ימות השנה אסור לשחק בחנוכה וכאותה ששנינו גבי
 שתיה בפורים: תנו רבנן מאי חנוכה, חנו כה, דכששלטה
 מלכות יון על ישראל התחילו בחוריהם של ישראל להשתתף
 במשחקיהן של היוונים ולבזבז ממונם של אבותיהם על אסמדות
 ואלימפיאות שלהם, מה עשו חכמי ישראל שבאותו דור, עמדו
 והתקינו להם שחוקות בבתיהן ובחדריהן ואמרו להם חנו כה,
 כדאמרי אנשי טבא בישא זכורתא מרביתא, וכשנעשה נם
 לישראל ונצחו את היונים קבעו משחק בחנוכה לדורות.

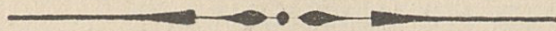
מסכת שבעת ימים פרק ראשון חנוכה ג

שאך זלע"ז : אסקונדרה . דאס זכרטיסין אסמכתא ליכא. שהזאין
 זלע"ז: ישור כשך יקושים. משמע לשחוק אינס סומכין כלל שירויחו
 שגנאי הוא לשור אלא שיפסידו,
 זשעה שזני אדם נראין כארוכין אלא בחנוכה, והמעית שהס
 ניקשין זשחוק ומנין שאפילו ילד מצטרף מבינים למשחק
 ה ש א ד : לא לחבורה, שנאמר, וילד לחבורתי: הס מפקירין
 תעמוד על דם. ומנין את הקרתין מאי קרתא חותן תחלה
 שאפילו לעמוד כרסוסא של משחקין, ואמאי וכל הזכה
 זשעה שמשחקין הוא כזכה חותן
 זדאס אסור: קורין להן האידנא קרתין משום חן הספקר:

דשכיחי כולא שתא גבי נטורי קרתא, וכדאמר רב מבינא, כזמן
 הזה נשתנו עלינו סדרי בראשית, בראשונה לא היה מלאך המות
 בא לעיר אלא בשביל כלבים בוכים, ועכשו אינו בא אלא בשביל
 פלבים שוחקין, ומאן נינהו הני כלבי דחציפין נטורי דקרתא
 שיושבין ומבלין כל ימיהן בשחוקות, ומקיימין, לשחוק עושים
 לחם ויין ישמח חיים והכסף יענה את הכל: **מתני'** במה משחקין
 ובמה אין משחקין, אין משחקין לא בנרדשיר, ולא באסקונדרי,
 ולא בפיספסין, ולא בקוביאות ולא בעזין וזאבא, אלא בקרתא
 בלבד, אבל משחקין עם התינוקות בעגולין של אבר כדי לחנכו
 במצוות. **גמ'** אמר רב קרתן מנין להא דתנו רבנן אין משחקין
 לא בנרדשיר ולא באסקונדרי וכו', דכתיב, ישור כשך יקושים,
 וכתיב, לא תעמוד על דם רעד, ואידך משום דהוי שחוק הפסילים,
 כדכתיב, כסיל בהשך הולך: אתמר, מפני מה אמרו חכמים
 אין משחקין בחנוכה אלא בקרתין בלבד, משום שיום טוב של
 חנוכה הוא זכר למסירת נפש הלכך קבעו בו שחוק דאית ביה
 מסירת נפש. מאי ניהו. אמר רב טרפן, מסירת מנון דדמים
 תרתי משמע, אי נמי מסירת נפש מביני, דאדם בהול על
 ממונו וזמנין דאתו ביה לידי הכאה. ומשחק בממון לישראל
 מי שריא והא אסמכתא היא, ואסמכתא לא קניא. אמר רב אבדין
 בקרתין אסמכתא ליכא, כדתניא, בני חבורה ישנכנסין לשיבה
 הכל מפקירין בלבן את מעותיהב, ועל כל פרוטה ופרוטה

צטופסי דקרתני. הגורות והלצעים
 הצהם שאינם משתנים לעולם:
 שאל יכלו מן השוק. משום
 שירצו הקופצין עליהן
 צער צנוכה ויצטל מן המצוה:
 מאי אין מעכצין צהכנה.
 אל צשחק אפילו ת"ק מודה דמעכצין:
 שזורקין לקערה אומרין, הרי זו הפקר לכל
 החבורה, שרפו בכלפי וזכה אחד מהם, הזוכה
 קונה במשיכה את הקערה ומהפכה על פיה,
 ומפקיר את הפרוטות לאלתר: אמר רב שפילאי,
 אמר לשנות בקרתא ממטבע שטבעו בהן
 חכמים, במה דברים אמורים, בשופסי דקרתני
 אבל בשחוק הכל כמנהג המדינה, וכדאמרי
 אינשי, עלת לקרתא הלך בנמוסיה. למימרא
 דסבר רב שפילאי דצבעים וצורות מעכבין,
 ורמינהו, אמרו עליו על רבי צחיקא הבטלן
 שהיה עושה לו פתקאות של גייל, וכותב
 עליהם מספרים בקולמס של אז, והיה משחק
 בהן בלילי חנוכה. דרריש תעשה ולא מן העשוי. לא קשיא דרבי
 צחיקא בטלן היה וסתם בטלן מלמד, ומאי משחק עם תלמידיו, כדי
 לחנכן במצוות, דשרי אפילו בעגולין של אבר. הכנה בקרתין למה
 לן. אמר רב שחקן, שמא יכלו מן השוק. אבל אין מכינין וכו',
 בשלמא מקום פשיטא לן דלא מעכב, דתנן בכ"מ שהוא
 ואפילו באכסדרא ומרפפת, אבל מעות מאי טעמא דתנא? קמא
 דסבר דלא מעכבין, והא גמירא דליכא הקפה במשחק. אמר
 רב גיימא מאי אין מעכבין, בהכנה, משום דקיימא לן דממונא
 למשחק משכח שביחא שיד היצר הרע באמצע. ורבן קרתיאל
 סבר אין סומכין עליו בערפי חנוכה משום דטריד ביותר
 וזמנין דשכח.

הדרן ערך פרק שבעת ימים.

מסכת

נכסיהם

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

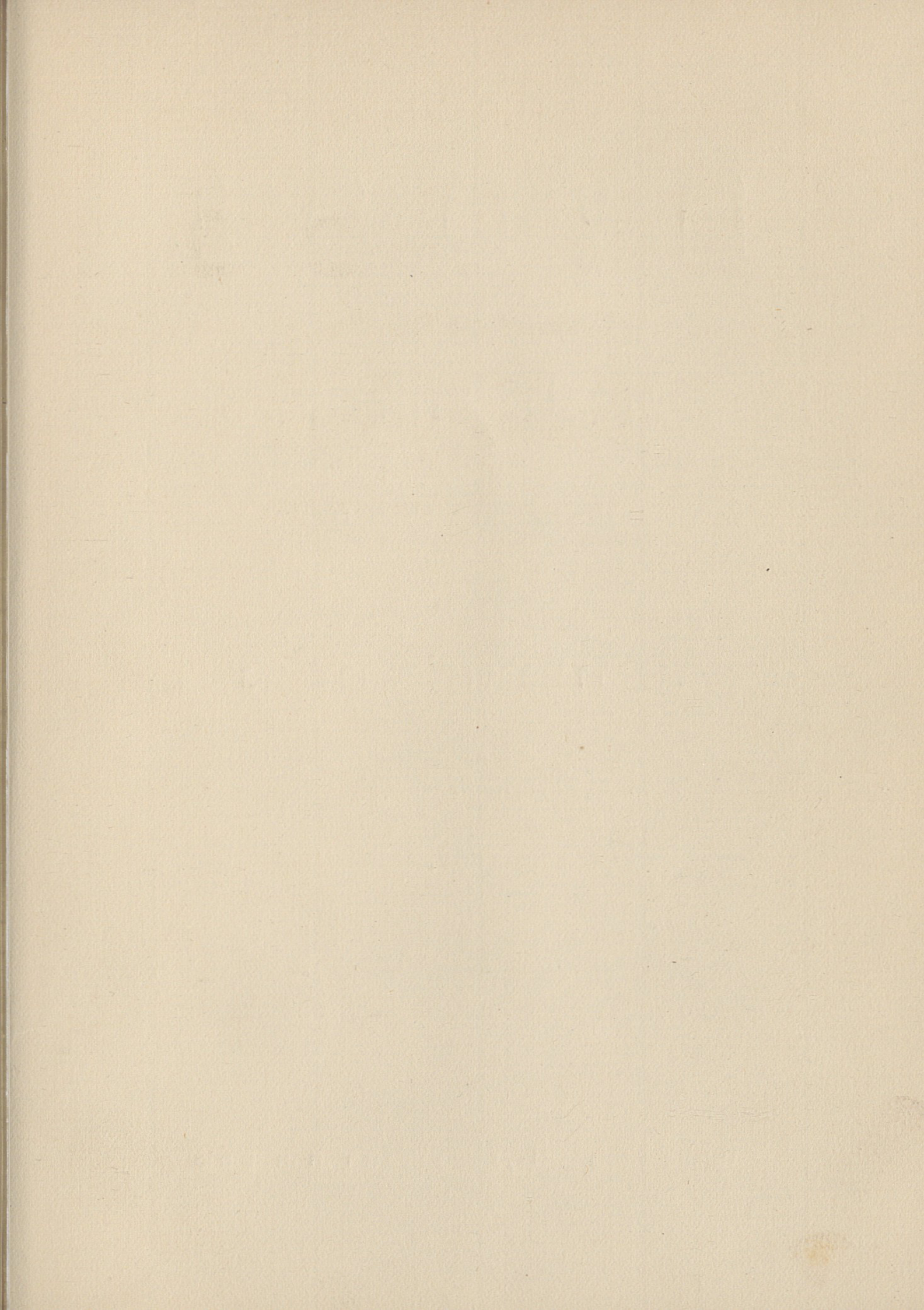
גרשון ראזענצווייג.

ניארק.

1907.

בדפוס א. ח. ראזענבערג, 11 ראטנערס סטריט.

מסכת אף על פי פרק ראשון נכסים א

מתני' אף על פי שאמרו חכמים, ולא היושינו שחא לאו צדיקה
 צמסכת עניות; אין הכל מעלייתא היא מפני כי רוצן
 נאמנין על העשירות. הכל לאתויי של צודקין צודקין לכסות ולמזונות
 הקונים עליות שמנות צצית הכנסת ולכל מילי דחיי : כאן צשאינו

ל פי שאינם
 עושין אלא
 ליוהרא ומאצדין
 מעות אחרים:
 צסימני עשירות;
 צנמי מפרש לה
 מאי נינהו
 סימני עשירות.
 גמי. ולאחר
 צדיקה

מתני' אף על פי שאמרו

לפי חכמים הכל נאמנים
 על העניות, אין הכל נאמנים
 על העשירות, ואפילו בעדות
 ובשבועה, אלא בסימני עשירות בלבד.

גמי מאי שנא אעניות דנאמנין ואעשירות דלא. אמר רב
 סוצילאי משום דעשיר נקרא רשע כדכתיב ויתן את
 רשעים קברו, ומסיים לו קרא ואת עשיר במותיו, ואין אדם
 משים עצמו רשע, ובעדות משום דחיישינן לקנוניא, ובשבועה
 משום מנו דחשוד אממונא חשוד גמי אשבועתא. מתיב רב
 מבינאי, והתנן, האומר הריני חכם סימן שהוא כסיל, הריני
 גבור סימן שהוא חלוש, הריני עשיר נאמן ובודקין אחריו,
 קתני מיהת דנאמן מאי לאו דלכתחלה. אמר רב ביזנא, מאי
 נאמן בדיעבד ולאחר בדיקה. ואיבעית אימא לא קשיא, כאן
 בישראל כאן בשאינו ישראל, שאינו ישראל האומר הריני
 עשיר נאמן כמסיח לפי תומו ואפילו הכי צריך בדיקה לענין
 הלואה, אבל ישראל אינו נאמן במסיח לפי תומו דאוקי גברא
 אחזקתיה וסתם ישראל עניים הן, וכדריש רב ידען יש מתעשר
 ואין כל ונוי מתעשר ואין כל אלו עשירים של ישראל

לפי שמוכין על הקרקע, והון המכפלה, ליטול דכתוב נקט, כלומר
 רצ להם. ואף על פי כן המה זיבורית. מנקשים שכר כעכרון
 מ ת ר ו ש ש י ס כדרך התגרין
 וקונלים על שסמוכין על המסחר מתרושש
 ישראל שהמה והון רב אלו עשירים של אומות
 ג ו ז ל י ס א ת העולם לפי שסמוכין על הקרקע.
 ממונס. נקרקע ועשירים של ישראל אמו לאו
 ממש, כלומר סמוכין על הקרקע נינהו, והא
 מכסידין לגמרי. תניא בראשונה אמרו לעולם
 צ ע ד מ ע ר ת י ש ל י ש א ד מ א ת מ ע ו ת י ו , ש ל י ש

בקרקע שלישי בפרקמטיא שלישי בככפים, עד שבאו בני
 ישראל לאמיריקא והעמידו על שתים על הפרקמטיא ועל
 הקרקע, ומשקיעין את הכספים בקרקע. מאי לאו
 דסמוכין עד הקרקע גמי. אמר רב חכימא מאי בקרקע בקרקע
 ממש, משום שאינם נזהרין בשעת קנייתם, ועושים מעשה
 אברהם אבינו, שמשלמין ארבע מאות שקל בעד מערת
 מכפלה, ומבקשים שכר כעפרון בן צחר, וכדתניא, הקונה אינו
 קונה לעצמו אלא בשביל אחרים, והבונה עד כמה יבנה, עד
 שיהא חייב, ואין לזה ולזה אלא חזקת הבתים בלבד. מאי
 חזקת הבתים, כדאתמר, המוכר והקונה נעשים חברים, וחזקה
 לחברים בנכסים שאין מוציאין מתחת ידיהם דבר שאינו
 מסוכן, חזקתו של המוכר באונאה יותר מישתות, וחזקתו של
 הקונה בפריעה פחות מישתות, ושניהם זוקפין את השאר
 במלוה על מנת פרעון לסירוגין וחוזרין חלילה, המוכר
 נעשה קונה והקונה נעשה מוכר ובין כך ובין כך מעדיפין
 שכר דירה לשכנים. תניא כל הנכסים של ישראל נכסי דניידי
 הן, לפי שאין אדם מישראל קונה לו בית בלא מלוה על גבי
 משכון, וזה שאמר בלעם הרשע, מה טיבו אוהליך יעקב
 משכנותיך ישראל. אמר מר המוכר והקונה, מאי שנא
 שוכר דלא קחשיב, אמר רב לוסאי. שוכר לאו בכלל

מכנותיך צכתח סמ"ס מלשון משכון דיריהם . נתי טנמנטיין מלשון
ועצמי ומה טוצו צלשון סני מהר תן מין תאים, כלומר חדרים אכלים
נ א מ ר א ו
צתמיה . קרוצ
לשכר , צשוכר
ועכו"ס משתעי
אכל שוכר
מישראל קרוצ
להפסד. צדיקים
שצדורנו, לאו
צדיקים ממש
שחינוים וכותנים
אלא אלו
שיוצאין ממונם
של עניים
ששוכרים
דירותים,
ונקראים צדיקים
לפי שאומרין
צדיק הדין על
לנדלורד הוי, לפי שהוא קרוב
לשכר ורחוק מהפסד. תנא דבי
רבי בנאי, הני צדיקים שברורנו
במה זכייין, בשביל שהם בותין
בתי טנמנטיין ואומרים לו
להקב"ה, רבוננו של עולם גלוי
וידוע לפניך שדכבודך אנו
עושים כך, לפי שאתה יושב
ברום עולם אנו עושים חדרים
ורומים זלות לבני אדם, ולא עוד
אלא שאנו חסים על ממתם
של ישראל שלא יתבזבו על
כלי בית ומטלטלים, לפיכך
אנו עושים את החדרים צרים

וקצרים כלולים של תרנגוליב, לקיים מה שנאמר והבמת
צר מעון. אתמר, אין אדם זוכה לבתים באמיריקא אלא
אם הוא ירא אלהים שדוחק את שכניו כדי לקיים בהם
לא יחדל אביון, כדכתיב, ויהי כי יראו המולדות את
האלהים ויעש להם בתים. אלא פסיכני עשירות בלבד.
מאי נינהו. אמר רב ספרא סימני דחזירא דפושטי את
הרגל לבעלי חובות ואינו מעלה להם אפילו גרה. ואמר
רב ספרא עתידים לנדלורדים של ישראל ליתן את הדין,
לפי שאין למדים מוכר מאברהם אבינו, שבשעה שבקש
אברהם אבינו לקנות לו נכמים בארץ ישראל וקנה
לו בית הקברות תחלה, ועשירים של ישראל באמיריקא
קונים להם נכמים תחלה ומשלמים עובר לשוכר ואינם

זוכרים את יום המיתה כלל שלא יקברו	ועמד כלם
בבתי קברות של אחרים. ואמר רב ספרא	לדיקים , לא
עתידים כל ישראל באמיריקא להיות סמוכין	לדיקים גמורים
על הקרקע כדבעי דכתיב, ועמד כלם צדיקים	אלא לדיקים
לעולם ירשו ארץ.	לענין ירושה
	צארה.

הדרן עלך מסכת נכסים.

מ ס כ ת

מ ס ו ה

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

נויארק.

1907.

הוצאת בית מסחר הספרים ש. דרוקערמאן 50. קאנעג סט ניו יארק.

מתני' עניים צפיריםי שמוי חסיה ויש לו הון צממון; שלומד את
 על פניהם צקזרס על התורה משמאל לימיןי שחינו מצין
 הסתקיס שלא

סס הסתורה
 צלשון הקודש
 ולומדס מלשכות
 ח ה ר ו ת
 שמשמאל לין
 צקריאתן: דיסה
 להס עניותאי
 וסו כעסירים
 דיוצאין צמסוה:
 אצימלך תקן
 מסוס לעסירים
 מתניתין דקתני

פרק ראשון

מתני' בראשונה לא היו יוצאין
 במסוה אלא עניים בפורים
 משרבו הצבועין יוצאין בה
 העשירים בכל השנה כולה.

יכירו צע"צ מי
 ומי הסולכים
 ויתנו לכל אחד
 כדסה הגונה:
 גמי יש מתעשר
 ואין כלי
 וסכי דריש קרס
 יש רצ מתעשר
 צתורה ואין כל
 צממון ויש רצ
 מתרושס צתורה

גמ'. תניא מפני מה התקינו מסוה לעניים בפורים כדי שלא יתביישו
 בשעה שמקבלין צדקה, משפסקו העשירים מליתן נמלה מסוה מעניים
 ונתנה לעשירים כדי שלא יתביישו בשעה שאינם נותנין. עשירים
 אין עניים לא, והתניא מדה אחת למדו רבנים ממשנה רבינו
 שבש"חם יוצאין לחוץ אינם יוצאין אלא במסוה והא סתם רבנים עניים
 נינהו וקתני יוצאין במסוה. אמר רב ספרא הכא במאי עסקינו
 ברבנין עמיריקאין וכדדריש ההוא מדרבנן יש מתעשר ואין כל,
 מתרושש והון רב, יש מתעשר ואין כל, זה רב אירופאי, שהוא
 עשיר בתורה ועניותו מנוולתו, מתרושש והון רב זה רב עמיריקאי
 שהוא רש בתורה ומתעשר מרבנותו. ואבעית אימא רבנים
 רפורמין נמי רבנים קרי קהו וכדאמר רב נהורא בל רב
 שלומד את התורה משמאל לימין סופו שמתעשר ומתכבד
 דכתיב ומשמאלה עשר וכבוד. ת"ש המלמדים השוחטים והחזנים
 וכן כל המתפרנסין מן התורה מן הכשרות ומן התפלה בעמיריקא
 אינם יוצאין לחוץ אלא במסוה קתני מיהת מלמדים וגמירא
 דמלמדים עניים הן. אמר רב ספרא מלמדים שאני דיאה להם
 עניזתא ולא מתעשרין עולמית. תניא אבימלך תקן מסוה לעשירים

צראשונה לא היו יונאין זה כעשירי המנרים לכל דבר: צמתא עשיריסי צישראל קאי ולא צאומות דנויארק. דסנידא לה דצצצת העולם שלא מנינו שקבלה שרה תחזימלך את המסוה ויעקב שתעד את יוסף שיונא הוא צמסיה כעשירים חשדשו שלמד מועשיהם של עשירי המנרים ועשירים צומן סזה סמה	דכתיב: הנה נתתי אלף כסף לאחיקך הנה לך כסות עינים. דרש רב ספרא מאי דכתיב, ראות פניך לא פללתי בשעה ישמע יעקב שנעשה יוסף בנו עשיר במצרים אמר ישמא כעשה עשירים בידו ואין אני רואה את פניו, כיון שבא לשם וראה את פניו בלא מסוה שמח ואמר: ראות פניך לא פללתי. הנה דבי רבי
---	---

קושטא עתידה כסוה שתבטל מכל העולם שנאמר: זבלע בהר הזה פני הלוט הלום על כל העמים, ותמככה הנסוכה על כל הנזים. תנן דהם הייב אינש לבסומי בפוריא וכו' פורים שחל להיות באחד בשבת במזא דנויארק בסומי היכי משכחת לה? אמר רב שתיא משכחתלה בבתי קפא ובכוסות של חלב, וכדכתיב שתיתי ייני עם חלבי, אי נמי במשקין מן המוכן שמנהג חסידים הוא לשתות בפורים מן המוכן, וכהא דדריש רב סבאי, השתיה בפורים מצותה מן המוכן, לפי שלא זכו לה ישראל אלא בזכותו של המן והמן נקרא מסוכן. רב רויא אמר, משום גזרת רזוילד לא חיישנן, דאין אפוטרופס לשתיה, שכן פצינו אצל עלי שאם על פי ישלמר את פיה של חנה חשדה וחשבה לשכורה שנאמר ועלי שופר את פיה ויחשבה עלי לשכורה. ועישו אותם ימי משתה ושמחה. משתה לישראל סלקא דעתך, אטו ישראל שותים או שוטים נינהו אלא הוראת שעה הוה מעום שישוגאיהם של ישראל היו מלגלגין ומנין את ישראל ואומרין להם נזירים אתם, ונזירים חושאין הן, וממי למדו זאת מאביהן המן הרשע, שקטרג ואמר, ודתיהם

ונושם, לשין ואי אתה מוצא יהודי מבושם ברחוב,
 נקיה כלומר כדכתיב: אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה
 שכור, ומורי ברחובותינו.
 פירש שלשון סני כסור על שם
 סריס רע שיוצא מהשכור.

הדרן עלך מסכת מסוה.

מסכת

כזב וזב

מן

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומספיק.

מחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

ניוארק.

1907.

בדפוס א. ח. ראזענבערג, 11 ראטנערס סטריט:

מתני' בתקיעה, זנמי' מפרש כי כי אומרים שאעו של אלהיהן
 תקיעה כאן כוזבא הוא נתעזרה זאכריל לא מצן אדם כי
 וילין לה מקרא.

גמי כל אדם
 כו ז 3.

משמע אפילו
 אותן שאינם
 מ' א' מ' י' כ' י' ס'
 זאלהותו של ישו
 מאפר שמונין
 ללידתו כוזבין
 הן ונתחייבו
 זר"ה לכזבין.
 אתחלתא דכזיבא

אם מרוח אל
 ממרום והוא
 א ת פ ל ת א
 דכזיבא. הכל
 חייבין זכזיבא
 לאתויי רדקטריין
 ושדכנין. שהמה
 חייבים ממע
 כל השנה כלה
 שאם יאמרו
 אפ' אן שומעין
 לסן אזל שאר

מתני' באחד באפריל ראש
 השנה לכזבים ומציה
 לכזב בו וכל המרבה בתקיעה
 הרי זה משוכח ומדבמח שיכזב

כל השנה כולה.

גמ' והא תנן ארבעה ראשי שנים הן, ותשיב להו לכולהו
 ואילו רה"ש לכזבין לא קא חשיב. אמר בר סחיבא בזמן
 שהיו ישראל מונין לבריאת עולמו של הקב"ה היו פסודין מרה"ש
 לכזבין דכתיב לא איש אל ויכזב, משקלקלו והתחילו למנות
 ללידתו של אדם נתחייבו אף ברה"ש לכזבין שנאמר כל האדם
 כוזב. ומאי טעמא קבעוהו באחד באפריל משום סגד העבור
 שבו דהוה אתחלתא דכזיבא שכשאתה מונה מאפריל עד יאנואר
 אתה מוצא ט' חדשים. אתמר כויבא לאו חובת יומא הוה
 אלא חובת גברא, רב שקרן אומר הכל חייבים בכזיבה ואפילו
 בכל השנה כולה דכתיב כל האדם כוזב. מאי טעמא דתנא
 קמא, הריש רישא דקרא אני אמרתי בחפזי, מכלל דבתר כן
 לא סבירא ליה לדוד הכי, ורב שקרן אפר לך מאי בתפדי בארץ
 של חפזון. וכך אמר דוד אם ראית ארץ שהכל נעשה בה
 בחפזון ואנשיה חייזן ומתיין בחפזון דע כי כל האדם כוזב,
 דפזיזות מביאה לידי כזבנות. אמר מר רב שקרן אומר הכל
 חייבין בכזיבה, הכל לאתויי מאי, לאתויי שדכנין ורדקטריין,
 מהו דתימא פסודין מידי דהוה אשכורין בפורים. וכל המרבה

כל אדם לאו
חייבין ממש אלא
מזמרים זכזזא
זכל השנה כלה
ומייבין אך
זראשון לאמריל.

בתקיעה, פתח בכזיבה ומסיים בתקיעה, אמר רב
כהשאי תקיעה נמי כזיבה במשמע כדאמר
אנשי פלוני תקע לפלוני וכן מצינו אצל לבן
הרמאי דכתיב ביה ולבן תקע את אחיו. אמר
רב בלופאי באמעריקא הכל תוקעין ותקיעתן
כשרה לפי שתקיעה הוא סימן לחירות ופל
המרבנה לתקוע נקרא חכם שכן מצינו ביזאב שלא שלח אחר
אשה חכמה אלא לתסועה. דריש רבי כפרא אמת מארץ תצמת,
מאי מארץ בחדש דמקרי מארץ, דכל השנה כולה האמת כבושה
בקרקע כיון דמטי מארץ מתחלת לצמוח לפיכך התקינו באחד
באפריל רה"ש לכזבין; בר כזיבא אומר ארץ ממש דכל האומר
אמת עכשו אין לו שמירה אלא בקרקע.

הדרן עלך מסכת כזבים.

מ ס כ ת

ע מ י ע ר י ק א

מז

תלמוד ינקאי

עם פרוש קצר ומפסיק.

מחבר ומסודר מאת

גרשון ראזענצווייג.

נויארק.

1907.

בדפוס א. ה. ראזענבערג, 11 ראסנער סטריט.

מתני' אין בין עמיריקא למעלותא שלשה חלקי ישוב : והיה לנוס שמה. קמייירי : אלא שעבוד מלכיות. שהחלק הרביעי לא נברא אלא לאחר

מקלט : עמא ריקה. על שם רקים וכוחזים אשאר ארצות שצאו זה : עלו בראשונה. לאחוקי העולין עכשן דלאו כלן יוחסין : עוברי חרם. היינו חרם דרצנו גרשון : שהיא ממרק עונותיהן. על ידי שנעשו שם עשירים וממילא עונותיהן

פרק ראשון

מתני' אין בין עמיריקא לשאר ארצות אלא שעבוד מלכות בלבד דברי רבי ירמיה ויחכמים אומרים עמיריקא כשאר ארצות לכל דבר : גמ' תניא לא נבראה עמיריקא אלא לארץ מקלט, שבשעה

דלית בעמיריקא : ויחכמים אומריי. דשעבוד מלכות בעמיריקא נמי איכא, דכל שעבודא דשופטיי ושטרס לחכמי שעבוד מלכיות הוה :

גמ' שלשת חלקי ה י ש ו 3. דקודם שנגלתה עמיריקא לא היו צעולם אלא

שגלה קלומבוס את עמיריקא באו שלשה חלקי הישוב לפני הקדוש ברוך הוא ואמרו לפניו רבוננו של עולם כתבת בתורתך (דברים י"ט) ושלשת את גבול ארצך, אמר להם הקדוש ברוך הוא והיה לנום שמה כל רוצח. אמר רב ספרא צפה קלומבוס באצטגנינות שלו שעתידה עמיריקא שתיעשה ארץ מקלט לרקין ופוחזין של כל העולם כלו ובקש רחמים שלא תקרא על שמו, קראוה עמא ריקה. איני והא תנן כל הארצות עיסה לעמיריקא שעמיריקא בחזקת יוחסין עומדת. אמר רב מבינא מאי יוחסין פחולין של שאר ארצות כדתנן עשרה יוחסין עלו עם עזרא מבבל וקחשיב ממזרים ונתינים וכו' תניא נמי הכי עשרה יוחסין עלו בראשונה לעמיריקא. ואלו הן רוצחים, גנבים, מוסרים, מדליקי בתים, מזוייפי שמרות, מוכרי נפשות, עדים זוממין, פושטי רגל, עוברי חרם, ובנים סוררים ומורים, ויש אומרים אף נערות שנתפתתו, ולמה נקראין יוחסין לפי שכל הפסולין של שאר ארצות כיון שבאין לעמיריקא נעשין בה יוחסין. במהניתא תנא מפני מה היא נקראת עמיריקא, משום שהיא ממרקת עונותיהן של

ומתירקין : כי יש לכסף מוצא. דהכי הדיוט הרי הוא כמלך כדמסיים קרא דר"ש להאי קרא יש יתום לכסף ויש יתד שצטי ישראל : קרנא ירקא. מקום שעל ידי זה נעשין צני אדם גרין הארן צלע"ז : צין רצועה למקל. מזוקקין וטסורין : מה צין רצועה מאי טעמייהו. דאחרי דשעצוד מלכות נמי איכא צעמיריקא והא צאתרא דליכא מלך שעצוד מלכות היכי משכחת לה : ראשי עם צכלל מלכים ניכחו. ושעצודן מעין שעצוד מלכות הוא : האי קרא צישראל וכו'. וצישראל שאני דצני מלכים הן ולאו דוקא ראשי עם אלא אכילו ידעיה מחלוקת בשעבוד מלכות, אבל שעבוד שופטים ושוטרים אפילו רב ירקא מודה דאיכא, דתניא אמרו לו חכמים לרבי ירקא קרנא ירקא וכי מה בין רצועה למקל, אמר להם האי לאו שעבוד מלכות אלא שעבוד שופטים ושוטרים הוא. תניא נמי הכי, לא יצא הרוכל בסלו לרשות הרבים אלא אם יש לו רשות, ולא יעמוד המושך בקרון של פירות על מקום אחד למכור פירותיו, ולא ילך אדם בד' אמותיו של שוטר מפני הסכנה, פגע בו מנוול זה יפסע לאחוריו, הכה במקלו על קדקדו חנם ימסור את דינו לשמים ואל ימסרנו לשופט לפי ששוטר כרעא דשופט הוא : ת"ר אחורי ארי ולא אחורי אשה, אחורי אשה ולא אחורי קטן, אחורי קטן ולא אחורי שוטר, שנאמר (ישעיה ד') נבשיו מעולל ונשים משלו בו. מיתיבי ארבעה אבות נזיקין הם,

בני אדם, שמאין נעשו בה טהורין, ופסולין נעשין בה יוחסין, ובמה היא מטהרת ומיחסת אותן בכסף שנאמר (איוב כ"ה) כי יש לכסף מוצא, ואין מוצא אלא יוחסין בדכתיב (סוכה ה) ומוצאותיו מקדם מימי עולם : וחכמים אומרים וכו'. מאי טעמייהו. אמר רב מבינא סברי ראשי עם בכלל מלכים נינהו דכתיב (דברים) ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם. ורב ירקא אמר לך האי קרא בישראל קא משתעי דבני מלכים נינהו. אמר רב

מה צין רצועה של שוטר צסורי למקל של שוטר צעמיריקא מלאך המות מה לי התם מה לי הכא : אחורי ארי. דאשה קטן ושוטר כגיעתן רעה צעמיריקא. מעולל. מלשון עוללים. לויכער צלע"ז : שכלם יכולין להזיק. יש גורסין דרכן להזיק והיא עקר : נזירים

מלכות ניכחו. דאחרי דשעצוד מלכות נמי איכא צעמיריקא והא צאתרא דליכא מלך שעצוד מלכות היכי משכחת לה : ראשי עם צכלל מלכים ניכחו. ושעצודן מעין שעצוד מלכות הוא : האי קרא צישראל וכו'. וצישראל שאני דצני מלכים הן ולאו דוקא ראשי עם אלא אכילו

מסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא ב

נזירים. טעמכערען זלע"ז: שכור זכלל שוטר. ומתניתא דקתני שלשה מזיקין לא חשיז שכור לפי ששוטר אף שכור זמשמע: שלשה סלי חורי כו'. כדמפרש לקמן דהוקשה עמיריקא למזרים ויליף מקרא כוש ופוט ולוד וזני

אין הצרית: חרות על הלוחות. כמו ששינו אל תקרא חרות אלף חרות ומסיק דאין חרות צעמיריקא אלף על הלוחות. כלומר זכתז ולא זכועל ממש:

מתני' אף את. לא זו אף זו: גמ' זא שוחד לעולם. וכיון שהדבר נוסג זכל העולם לאו זכת מדינה דאמי-ריקא היא ומאי קמשמע לן: זהז זה סז. קסזר דשמוא גרים: ע"פ הגורל ממנין וכו'. קא ס"ד דזאתרא דאיכא גורל לא שייך שוחד ומתקן דגורל כמי

האשה, הקטן, השומר והשכור, לא הרי זה כהרי זה, הצד השווה שבהם שכלם יכולין להזיק והם שחבלו באחרים פטורין ואחרים שחבלו בהם חייבין, קתני מיהת ארבעה. לא קשיא כאן בעיר שיושביה נזירים וכאן בעיר שאין יושביה נזירים. ובעיר שיושביה נזירים לא משתכרי והא אמר רב סלונאי, מיין ושכר יזיר (כמדבר ו') ינזר לא כתיב אלא יזיר, מכאן שכל הנזירים מזירין לאחרים ואינם מזירין לעצמם, אלא שכור בכלל שוטר הוא: ההוא דנחית קמיה דר' ספרא ואמר שלשה קבים חירות ירדו לעולם וכלם נמלה עמיריקא דכתיב (בראשית ט') שלשה ס"י חרי על ראשי, אמר לי' רב ספרא הא חלמא הוה, מי לא שמעית זה דדריש רב דרוראי (שמות לב) חרות על הלוחות אין חירות בעמיריקא אלא על הלוחות בלבד: **מתני'** הזהב קונה את הנשיא ואת השופט ור' ינקא אומר אף את הגונש:

גמ' מאי קונה אי נימא משחד פשיטא דתניא בא זהב לעולם בא שוחד לעולם ואמר רב שופטא זהב זה הב. אלא מאי קונה עושה. והתנן כל נשיא ונשיא שממנין בעמיריקא על פי הגורל ממנין אותו. מאי גורל שוחד נאמר כאן (משלי ט"ז) בחיק ושל את הגורל ונאמר שם (שם כ"א) ושוחד בחיק, חיק חיק לגורה שוה: ורב ינקא אומר אף את הגונש. מאי טעמיה א"ר ספרא דריש קרא דכתיב (ישעיה י"ד) שבת נוגש שבתה מדהבה: ת"ר אלמלא כסף וזהב לא נתמנה כל נשיא בעמיריקא שנאמר (תהלים סל"ה)

שוחד צמטנע שמעדין את הצאין לכיים ומכיסין על השקלים : וכסף הרציתי. והכי דריש לקרא. הכסף והזהב שהרציתי עשו אותן לצעל צעמי : קין נחמד אלא זהב כו'. מוסב על תיר דלעיל דאין כשיא ונליב ופרנס נחמד טוב וטהור אלא מי

מעלה נשיאים מקצה הארץ ומסיים ליה קרא מוצא רוח מאוצרותיו. אלמלא כסף וזהב לא נתמנה כל נציב בשום עיר ועיר שנאמר (משלי יח) הון עשיר קרית עזו, אלמלא כסף וזהב לא נתמנה כל פרנס על הצבור בבתי כנסיות ובתי מדרשות שנא' (הושע ב) וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל : אמר רב פוליטיקי, אין נחמד אלא זהב שנאמר (תהלים יט) הנחמדים מזהב, אין טוב אלא זהב שנאמר (בראשית ב) וזהב הארץ ההיא טוב, אין טהור אלא זהב שנאמר (שמות כה) זהב טהור, מכאן שכל מי שיש לו זהב נעשה נחמד טוב וטהור :

שיש לו זהב לפזר לצעלי הסוליטיקין : מתני' הינקיס. האזרחים שינקו תורת עמיריקא צילדותם ומדקדקין צנירסא דינקותא שלהם דלא תשתכח ממי זרעם :

גמי יסדת עוז. ותנינא קין עוז אלא תורה : וללעום עלי מרורים טשוי טאצאקא צלע"ז : צתי אוקשין. שמוכרין סס סחורה על ידי סכרזה וכל סמרצה צומחיר ססחורה זכה צמקסה. ויש צזה אונאה גדולה שצאין

מתני' כל מנהג שנהגו בעמיריקא ואפילו הוא מנהג של שטות אין בו משום בזיון, כל מסחר שהחזיקו בו הינקים ואפילו יש בו גנבה וגזלה אין בו משום אונאה, כלל

גדול אמרו חכמים במסחר כל אונאה מותרת חוץ מאונאת עצמו : **גמי'** למה לי למתני מנהג ולמה לי למתני מסחר. צריכא דאי תנא מנהג הוה אמינא מנהג אין משום דמנהג ינקים תורה הוא וכתוב (תהלים ח) מפי עוללים ויונקים יסדת עוז אבל מסחר דלאו תורה היא לא, ואי תנא מסחר הוה אמינא מסחר משום דנקרא קדש דכתיב (ישעיה כג) והיה סחרה ואתננה קדש אבל מנהג דלאו קדש הוא לא, צריכא : כל מנהג וכו' כגון מאי אמר רב ציבילאי כגון לאכול בשוק ודלעום עלי מרורים : כל מסחר וכו' כגון מאי אמר רב ביזנא כגון בתי אוקשין ובתי משקין כדתנן הקונה בלי כסף מן האוקשין ונמצאו סיגים וכן הקונה יין מבית המשקין ונמצאו

גם המוכרים זין הקונים ומיקרין לפיכך זדיני שמים חיצים אצל
את השער ומונין את הקונים שאינן זדיני אדם פטורים: תניא נמי
מזעלי הנסיון: הקבלנים והערבים. הכי. דאין אונאה לרצים: אטו
שוקצלים עליהם לזנות צמים, שיונו את עצמם.
לתקן דר כ"ס גברא דזבין באני דכספא בביתא
לעשות גשרים דאוקשין בעשר סלעין נפק דק
ולחפור צורות ואשכח דלא כספא הוא, אזיל
שיחין ומערות: ומכיר יתהון בפלגא דסלע, סליקו
נפלו. אפילו ע"י לחנותא למשתי כסא דחמרא
דחמלויה: ואוירא לשמים הוא. לאפוני צערא יהבו ליה מיא ובעו

מיניה פלגא דסלע קרי אנפשיה (ישעיה א') כספך היה לסינים סבאך
מהול במים: אמר רב ידעיה בשם שאין אונאה ליחיד כך
אין אונאה לרבים דתניא הקבלנים והערבים בין שקבלו מן
היחיד בין שקבלו מן הצבור בונין בנינים שר עראי, נפלו
יהזיקו או המיתו פטורים מדיני אדם והייבים בדיני שמים,
לפי שעל מנת כן קבלו שלא יוציאו מתחת ידיהן דבר שאינו
מסוכן. אמר רב מקשן אי הכי בדיני שמים נמי לפטרי.
א"ל משום שבניניהם פורחין באויר ואוירא לשמים הוא. תניא
נמי הכי הבא מן הדרך צריך להודות לפי שהגשרים והתעלות
הספינות ועגלות של קיטור שבעמיריקא בחזקת סכנה הן שנאמר
(תהלים קל"ט) כל דרכי הסכנתה: הויז מאונאת עצמו. אטו
בשופטני עסקינן, הכמים עצה טובה קא משמע לן שכל הבא
להונות את חברו יזהר שלא יונה חברו אותו שנאמר (בראשית כ"ז)
בא אחיך במרמה: אמר רב כספא גדולה אונאה שמאכלת
בשר לבעליה דכתיב (ישעיה מ"ט) והאכלתי את מוניך את בשרם:
ואמר רב כספא עשירים שבעמיריקא במה הן זוכין בשביל
אינאה שכן בעמיריקא קורין לכסף מונה: דריש רב ידעיה מאי
דכתיב (תהלים ק"ד) זה הים גדול ורחב ידים ונו' זה הים גדול זו

מיסכת אין בין פרק ראשון עמיריקא

עמיריקא שנמשלת לים מה הים קולט כל מה
 שזורקין לתוכו ומכסה עליו, כך עמיריקא
 קולטת כל הבא אליה ומכסה על כל פשעיו.
 שם רמש ואין מספר, אלו בני האדם שדומים
 לרמש שכל הגדול מהברו בולע את חברו.
 חיות קטנות עם גדולות, אלו העשירים הקטנים
 שהולכים ומתעשרים עד שנעשו גדולים, ולמה
 נקראים בשם חיות לפי שכל המשים עצמו כחיה
 שדורסת ואוכלת ממונו מתקיים בידו: אמר רב
 ספרא האי עלמא חדתא לבי הלולא דמיא חטוף
 ואכול חטוף ושתה שנאמר (תהילים קכ"ה) יגיע כפיך כי תאכל ונו'
 אך תקרא כפיך אלא חפיך שכן בלשון יונית קורין
 לחטיפא חפקא:

מלשון אונאה.
 לבי הלולא. לבי
 הלולא שעשין
 עמיריקא
 שנותנין את
 המאכלים על
 השלקן ל כל
 המסוּזין ציחד
 וכל מי שיכול
 לחטוף יותר
 ידו על העליונה.

הדרן עלך אין בין

מסכת הכל ירוקים פרק שני עמיריקא ד

מתני' הכל ירוקים. לקמן מפרש ששנה את שמו לרצינור ומגיד פשוט מאי ירוקים: וכלם ששנו ששנה את שמו לכרידיגור ומלמד פשוט וכו'. ילאו מכלל ירוקים ואין ששנה את שמו לפרופיסר דמהניא להם שנוי השם למאן

מלגלגין עליהו
צין אחי הן
וקרוציהו:

מתני'

דאמר ריכא רב
ומלמד אצל לוי"ד
חרש שוטה וקטן
אף הן צכככ: מהו
ירוקים נכרים.
שאינם יודעין
נמוסי עמיריקא
ומהגיה

הכל ירוקים הם לעמיריקא,
החיש והסנדלר השבח והבורסקי.
וכלם ששנו את שמם ואת
בגדיהם אע"פ שלא שנו את
לשונם יצאו:

נמ' מאי ציכיהו.
הא רב מגיד
ומלמד היינו הך
דחרש שוטה וקטן
ומתקן רצינורוכו
כלומר רב פשוט
אוסתס עסהארן

גמ' הכל לאתויי מאי. אמר רב ידעיה לאתויי חרש שוטה וקטן.
רב מבינא אמר לאתויי רב מגיד ומלמד. מאי בינייהו,
רבינור פרידיגור ופרופיסור איכא בינייהו, לרב ידעיה דאמר
חרש שוטה וקטן רבינור פרידיגור ופרופיסור בכלל ולרב מבינא
דאמר רב מגיד ומלמד הני לאו בכלל נינהו: הכל ירוקים הם.
מאי ירוקים, אמר רב ספרא נחותי ימא כאותה ששנינו ולא
בירוקה שעל פני המים. מתקיף ליה רב מקשן אי הכי אפילו ינקא
ששהה בספינה נמי. אלא אמר רב ספרא מאי ירוקים נכרים,
כתיב הכא (תהלים ל"ז) וכירק דשא יבולון וכתיב התם (שם י"ח)
בני נכר יבולו לגזרה שוה: אבעי' להו נשים ירוקות הן או לא.
תא שמע, אסתר ירקרקת היתה שמע מינה. אמר מר אסתר
ירקרקת היתה, והא כתיב (אסתר ב') הדסה היא אסתר מכלל
ששנתה את שמה ותנן וכלם ששנו את שמם וכו' יצאו. אמר
רב תופרא שנתה את שמה ולא שנתה את בגדיה אמר ליה רב
מקשן והא כתיב (שם ה') ותלבש אסתר מלכות, מכלל ששנתה את
בגדיה נמי, א"ל קודם ששנתה את בגדיה ירקרקת היתה:
תנא בשעה שקלל משה את ישראל ואמר (דברים כ"ה) יכבה ה'
בירקון ירד קלומבוס ונעץ קנה בים והעלה עליו

ומכסגיה: וירקון שמייה. כוילרק צחלוף
או תיות הוא ירקון: צאלע מראוץן. אצל
צאלע מצללאל לאו שינוי מעליא הוא:

ולא עם ינקים: מאי משנים מנמנמין.
שלומדין מלות אנגלויות אהדות ומצטטין
אותן שלא כהוגן וזה סימון כיכר שירוקין

הזקן צכלל צגדים
הוא ונריך שנוי:
אלא צתער .
שיגלחנו כלו: אטו
ינקים לאו מגדלי
זקן כינהו וצינקין
כולי עלמא מודי
דלאו ירוקין הן:
שהזיקו ישראל
שלמדו מן העמים
לעשות כמותם:
מדקדקין אף
עמהם. המזיקין
מדקדקין זרק עם
ישראל מגדלי זקן

שרטון ועליו נבנה כרך גדול
של עמיריקא וירקון שמייה:
וכולם ששנו את שמם וכו'.
אמר רב הלפתא שנוי השם
כיצד צאלע מראובן וריצל
מדינה. שנוי בגדים כיצד

הס: תוכי
פארראט צלע"ז.
והוא מין עוף
שלימד לדצמלות
אהדות מלשונות
הרצה ואינו לומד
לשון אהת על
צוריה: ואציה
ירוק

אפילו יפים בקרועים ובלבד שנעשו בעמיריקא.
ואמר רב הלפתא, הזקן בכלל בגדים הוא
תדע שבשעה שכרת חנון בן נחש בגדים של
עבדי דוד גלח גם את הצי זקנם. אמר רב
מגלחא, זקן אין לו תקנה אלא בתער. אמר ליה
רב הלפתא אטו ינקים לאו מגדלי זקן נינהו. אמר ליה כל מצוה
שהחזיקו בה ישראל מן העמים מדקדקין בה יותר מן העמים. איכא
דאמרי הכי אמר לו גדול המצווה שלא לעשות ועושה משאינו מצווה
ועושה, שמיום שנהגו ישראל בתגלחת מדקדקין אף עמהם
כחוט השערה. אתמר נמי שער אחד בזקן סכנה דכתיב (שופטים ב')
כל זה קולע באבן אל השערה: אף על פי שלא שנו את לשונם וכו'.
והא אנן תנן שבע מדות מנו חכמים בירוקים, אוכלים לתיאבון,
הולכים באמצע הדרכים, מקללים את קלומבוס, משנים את
לשונם, שואלים מה שיודעים, מבקשים עצה ואינם מקבלים,
מזילים את השער. קתני מיהת משנים את לשונם, מאי משנים
מנמנמין וכדאמר רב לנגאי, ישראל למה הוא דומה לתוכי
שמנמנם בכל לשון שהוא שומע שנאמר (דברים ל"ג) והם תכו לרגלך
ישא מדברותיך: אמר רב ספרא ירוק בישבעת ימים הראשונים
אפילו בתו מתביישת בו שנאמר (במדבר י"ג) ואביה ידע ירם

מסכת הכל ירוקים פרק שני עמיריקא ה

ירוק ירק. דרש מלשון ירקון. שנה גם את לשינו. שזכה לדבר אנגלית: מהני' בחפיסא ונדלוסקמא. שקיס של עור שנושאין בהן סחורה. גמ' מסייעין איתו. קרוציו ומכיריו וכלו תוצה סיא קלל רשות: המזיקין.

קטנים שנחשבו
צארצעה אצות
נזיקין וכן בכל
מקום שמזכיר
גמ' מזיק קטן
במשמע: הוואלדיק
גמור. דאי לא
משלם לאו רשע
הוא שהמשלם
עושה לפנים
משורת הדין:
וצגד צוגדי' צגדו:
משמע שאלה
שצגדו צהס
הצוגדים יצגדו
גם הם:
קמור

בפניה הלא תבלם שבעת ימים, ככאן ואילך כיון ששנה את שמו ואת בגדיו הוא מתבייש בירוקים אחרים, שנה גם את לשונו הרי הוא ינקא לכל דבר:

מתני' במה פדלר יוצא בסל ובשק ובארגו בחפיסא ובדלוסקמא ורב דחקן אומר אף במחטים ובעצי גפרית שבידו:

גמ' תנו רבנן ירוק שעברו עליו שבעה ימים ואינו יודע במה להתפרנס מסייעין אותו להיות פדלר. כיצד, קונין לו סל ומעט סחורה ומגלין לו רזי דפדלנותא, ואומרין לו כך חזור על הפתחים, ומברכין אותו בשתי ברכות ברוך אתה בצאתך וברוך אתה בבואך, ברוך אתה

בצאתך שלא ישלטו בו המזיקין בדרך וברוך אתה בבואך, שתהא ביאתו כיציאתו, זכה יטה את שכמו לסבול הבילות של סחורה כהמור גרם, לא זכה ימס סלו ויהיה לעובד שנאמר (בראשית מ"ט) ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד: אמר מר ומגלין לו רזי דפדלנותא, מאי נינהו, אמר רב רוכלא, שני רזים, שכל קונה המשלם לפדלר מה שהוא חייב לו הוא צדיק גמור, וכל פדלר המשלם לחנוני מה שהוא חייב לו הוא צדיק גמור שנאמר (ישעיה כ"ד) צבי לצדיק רזי לי רזי לי בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו: ושתהא ביאתו כיציאתו. אמר רב רוכלא שישוב לביתו שלם בנופו שלם בסחורתו. אמר ליה רב מקשן בשלמא שלם בנופו ברכה היא אבל שלם בסחורתו אטו ברכה היא. אמר ליה זימנא דברכה מעלייתא היא: תניא שלש משמרות לפדלר משמרה

חמור סוצל . נושא חזילות של סחורה עליו כחמור גרס : פנונים לועקים .
 אית דגרסי לועקים ואינן נענים : תינוק יונק : הכדלר נעשה כתינוק שיונק
 משדים לומקות
 ראשונה חמור סובל , שניה חנונים צועקים ,
 שחיו מוֹלָן כמה
 שלישיית תנוק יונק ואינו מוצץ , ועל כל משמר
 שהוא שואנ כארי ואומר אוי לי שהחרבתי את כחי
 שחול לריד
 לפאכלו : פה
 גריש שצפדלר .
 ופזרתי ממון של אחרים לבין האומות : אמר רב
 שחול דל תמיד .
 ספרא פה וריש שבפדלר בנס הן עומדין , בא וראה
 כמה גדול כחו של פדלר מכח יעקב אבינו שאילו
 ביעקב אבינו כתיב (בראשית ל"ב) ויאבק איש עמו , ובפדלר כתיב
 (שה"ש ג') מכר אבקת רוכל : ואמר רב ספרא ארבע מדות בפדלר ,
 ספוג ומשפך משמרת ונפה , ספוג שהוא סופג את הסחורה מן
 החנונים , משפך ששופך את הכל אל הקונים , משמרת שמוציא
 את הסחורה וקולט את החובות , ונפה שאינו מתמלא מקליטתו
 כדכתיב (ישעיה ל') להנפה גוים בנפת שוא :

הדרן עלך הכל ירוקים

מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמיריקא ו

מתני' וקטנים שהגיעו לחינוך. לקמיה מוכרש לזמן חנוך.
גמ' זשעת הצזה. ששכיסא עצודה: זשעת הסלק. שאין עצודה מנויה
כלל: דתדיר

ושאינו תדיר.
וסלק תדיר הוא
לצזה. זשעת
הסטריק הוה.
שצטלו העוצדין
ממלאכתן ע"י
עמון ושלא צרשו
צעלים: כאן
שאינו נשואות:
שהן ודאי קייצות
צעצודה צפקטרי'
וצמנויות

מתני'

אלו חייבים בעבודה האנשים והנשים וקטנים
שהגיעו לחנוך. רבי עניא אמר כל שהוא
חייב באכילה חייב בעבודה:

גמ' אמר רב פעלן לא שנו אלא בשעת הבזה
אבל בשעת הסלק הכל פטורין, דתניא
שתי עתים לעבודה עת בזה ועת סלק, מי
שמרח בבזה יאכל בסלק ומי שלא מרח בבזה
ירעב בסלק, דכתיב (קהלת ג') עת לבקש ועת לאבד, עת לבקש
עבודה ועת לאבד כחו, ומאי מעמא נאמר עת לבקש תחילה
משום דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם. מתקיף ליה רב תופרא
והא כתיב (אסתר ט') ובבזה לא שלחו את דם אל התם שאני
דבשעת הסטריק הוה דכתיב ברישא דקרא ועמד על נפשם:
רב עובדא אשכח למר יונן דהוה קמי אפתחא דבי
פקטורא וחזיה דהוה בדיחא דעתיה ואי בעי סיניה כל חללי
עלמא הוה אמר ליה, א"ל מאי מעמא העובדין בעמיריקא אתם
רואין עולמן בחייהן. א"ל משום דעמיריקא מרובה באוכלסין
של ירוקין, וירוקין נעישו סקבין, וסקבין מבלי עולם הן. מאי
בזה, שמבזוין העובדין את כהן בחנם. סלק, שמסתלקין
מעבודה ומתין ברעב. סטריק, שבשעה שמניחין את עבודתן
נשיהן ובניהן סוטרין על פניהן וכופין אותן להחזיר את גרושתן:
האנשים והנשים. ונשים חייבות בעבודה, והתנן כל הנשים
בעמיריקא דיין מה שהן עושות בביתן לבעליהן לבניהן
ולברדריהן. לא קשיא כאן בנשואות כאן בשאינו נשואות.

וצחניות: זרי
 דיירין . ל פי
 שמדיירין ומרזין
 33 ל 33 ת:
 שסטור צנציל .
 שנעסה צר מווס:
 שעירס . דרס
 שעירס מלסון
 שערות: עתונים.
 מכתצי

ואיבעית אימא תנא דמתניתין עבודה שבבית נמי
 עבודה קרי לה וכדאמר רב מבינה גדולה עבודה
 שאשה עושה בביתה , דכל מה ששפחה כנענית
 היתה עושה לאדוניה אשה בעמיריקא עושה
 בעצמה . באכת אמרו האשה מכבסת את
 הבגדים , גוררת את הרצפה , מבשלת התבשילין ,
 מצעת את המטות ומשמשת את הברדרין . תניא
 נמי הכי עבודה יתירה נתנה לאשה מלאישראליש

נאמר (בראשית ג') בעצבון תאכלנה ולאשה נאמר הרבה ארבה
 עצבונך : אמר מר ומשמשת את הברדרין , מאי ברדרין , אמר
 רב ספרא אמרה לי מיסית דביתהו דרב רובלא ברי דיירין , כאותה
 ששנינו המדייר את שדהו : וקטנים שהגיעו לחנוך . ואיכא חנוך
 בעמיריקא והא תנן אין מחנכין את הבנים ואת הבנות ואין
 מגדלין אותן לתורה ולמעשים טובים אלא לחופה בלבד . מאי
 חנוך זמן חנוך . ואיבעית אימא חנוך מלאכה כדתניא הקטן כיון
 שהגמיר בנביא , אביו פשור מעונשו ומחנכו לעבודה : ורבי
 עניא אומר וכי במאי פליגי , אמר רב ספרא בקטן
 שלא הגיע לחנוך . מנא ליה לרב עניא דקטן שלא הגיע לחנוך
 חייב נמי בעבודה . מקרא דכתיב (בראשית ג') לרגל המלאכה
 ולרגל הילדים , נאמר מלאכה אצל ילדים ללמד שחייבים במלאכה .
 ותנא קמא אמר לך שפיל לסיפא דקרא , עד אשר אבוא אל אדוני
 שעירה , אינו חייב בעבודה עד שביא שתי שערות . תניא כותיה
 דרבי עניא , הכל חייבים בעבודה ואפילו ילדים קטנים שנאמר
 (שמות י') לכו עבדו וכתיב בתריה גם טפכם ילך עמכם : אמר רב
 ידעיה השולח את בניו הקטנים למכור עתונים יצא , כדתניא
 מכירת עתונים לגבי גדולים מסחר , לגבי קטנים מלאכה , לפי
 שהקטנים אינן מוכרין אותן אלא ע"י ריצה וקפיצה ומזיעין בה
 הרבה : ואמר רב ידעיה לדידי חזי לי ההוא ינוקא דהוה קא רהיט

מסכת אלו חייבים פרק שלישי עמיריקא ז

כי הורמין בר ליליתא בשוקי דמחוזא וסליק
לכרין וצבין ושוור מהאי להאי ומהאי להאי ונקיט
גזיטי בידיה ורמיה קלא מאן בעי עלמא ושמשא
ואותו היום, משליך קרחו כפתים לפני קרתו
מי יעמוד הוה: תנו רבנן איזה עבודה, כל
שהיא מערכת את כל גופו של אדם לפי
שהוקשה עמיריקא למצרים, דכתיב (יחזקאל י')
כיש ופוט ולוד ובני ארץ הברית, ובמצרים
כתיב (שמות א') כל עבודתם אשר עבדו בהם

מכתזי עתים:
עלמא ושמשא.
שני וכתזי עתים
שכמכרין ציותר
משום דעצידין
לאגזומי: וצני
ארץ סזרית. סיינו
אמיריקא: גומל
נפשו איש חסד.
שמקיימין גמילוי
חסדים צנכסן:

בפרך: תניא מקום שנהגו להשכים ולהעריב חייב להשכים
ולהעריב, לעשות מלאכה מעומד חייב לעשות מעומד, בידיים
וברגלים חייב לעשות בידיו וברגליו, הכל כמנהג המקום.
ולהשכים ולהעריב במנהג תליא מלתא והתנן כל העובדים
חייבים להשכים ולהעריב שנאמר (תהלים קל"ג) משכימי קום
מאחרי שבת אוכלי לחם העצבים ואין עצבים אלא עובדי
עבודה שנאמר (בראשית ג') בעצבון תאכלנה. מאי נהגו נהגו
ועושין כן: אמר רב ספרא על שני דברים עמיריקא עומדת
על העבודה ועל גמילות חסדים, עבודה כדאמרן, גמילות
חסדים כדכתיב (משלי י"א) גומל נפשו איש חסד, אבר תורה
לא משום דכתיב (דברים ל') ולא מעבר לים היא:

הדרן עלך אלו חייבים

מתני' שהיה פדלר ונסתאז. שהלך עד שהסתאז שאין לו כשרון למכור
והיה עוזד ונפסל שאין לו כשרון גם למלאכה צנות ישראל עשות אותו

למלמי שלזה אינו

צריך כשרון כלל:

גמישהזמן גרמי.

זמן מלמדים

הוא חצי שנה:

כשים חייצות.

לפי שכל תכשיטי

אשה צומן תליא:

זמן. סיוזאן צלע"ז:

ומעין

מתני'

מי שהיה פדלר ונסתאב, היה עובד ונפסל,

בנות ישראל מרחמות עליו ועושות אותו

למלמד לבניהן, לפי שהמלמדות בעמיריקא

אינה לא מלאכה ולא חכמה והכל כשרין לה,

מעשה בחכם אחד שיצאו מוניטון שלו בסוריא

למורה אמן ופדגוג וכשבא לעמיריקא חששו למסור לו תלמידים

והניחו לו שילך עד שיסתאב:

גמ' מעשה לסתור. חסורי מחסרא והכי קתני במה דברים

אמורים במי שבנות ישראל מרחמות עליו, אבל מי שאין

בנות ישראל מרחמות עליו אפילו הוא חכם שיצאו מוניטון שלו

למורה אמן ופדגוג אין מוסרין לו תלמידים, ומעשה בחכם אחד

וכו'. ומסירת בנים למלמד בנשים תליא מלתא, אין כדתניא

רב מלמדיאל אומר הנשים בוררות מלמדים לבניהם ולא האנשים

לפי שמסירת תינוקות לבית רבן מצות עשה שהזמן גרמא היא

וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות בה וכל מצוה שנשים

חייבות בה אנשים פטורין ממנה. פטורין מאי טעמא, אמר רב

ידעיה מאי פטורין שפוטרין את עצמן מידי דהוה אירוק בן יומו

דתניא ירוק בן יומו פטור מן התפלה, פטור סלקא דעתך אלא

אימא שפוטרי את עצמו הבא נמי שפוטרין את עצמן. אמר

מר לפי שמסירת תינוקות וכו' ומסירת תינוקות לבית רבן מצות

עשה שהזמן גרמא היא והתנן בעמיריקא התקינו שאין מוסרין

תלמידים למלמד אלא לחדש. אמר רב חדרן מאי זמן זמן

דעמיריקא ומאי ניהו חדש: תנו רבנן בודקין לחזן ואין בודקין

למלמד לפי שאין אדם משים עצמו למלמד אלא אם כן נכנס בו

ומעוף השמים יחכמו. כלומר מחדר מכני של ידע להסתנהג שיהא רוחה
 שאף כלול שיושזים צו עופות משם נוחה הימנו: משום כולע. דמלתא
 יחכמו: ויסרו
 למשפט. המלמד
 אינו חייב אלא
 ליסר ולעשות
 משפט בתלמידיו
 אצל ללמדו תורה
 הוא דצר המסור
 לגזיה: אי אכשי
 צמלמד זה.
 רוח שטות וכל שהוא שוטה
 הרי זה כשר למלמד שנאמר
 (איוב ד"ה) מלפנו מבהמות ארץ.
 בודקין לדירה ואין בודקין
 לחדר לפי שכל בית שהוא
 כלול של תרנגולים הרי זה כשר
 לחדר שנאמר (שם) ומעוף השמים
 דשכיח הוא
 שהמלמד יכול עיי
 את תלמידים:
 כל מלמד שיש צו
 דעת. היינו
 סכלות שיכול
 להרבות שיהא
 עם אמותיהן של
 תינוקות ולהסניף
 להן

יחכמו. המוסר את בנו למלמד אינו מוסרו על מנת ללמדו
 תורה אלא על מנת ליסרו שנאמר (ישעיה כ"ח) ויסרו למשפט
 אלהיו יורנו. המוסר את בנו למלמד אטו מסירתו מסירה
 והתנן האיש שמסר את בנו למלמד אין מסירתו מסירה לפי
 שיכילה אשה שתאמר אי אשתי במלמד זה. הכא במאי
 עסקינן במוסר מדעת אשתו: לפי שהמלמדות אינה לא מלאכה.
 מגלן, אמר רב פקחא שמותרת בשבת. תניא אבות מלאכות
 ארבעים חסר אחת ואיזה היא מלמדות שאף על פי שעבודת
 פרך היא מותרת בשבת. ואמאי נגזור עליה משום פוצע. אמר
 רב זנבא משום דהוקשה למלחמה דכתיב (תהלים י"ח) מלמד ידי
 למלחמה ובמלחמת מצוה פציעה מותרת בשבת: ולא חכמה.
 והא כתיב (שם צ"ד) המלמד אדם דעת. אמר רב פקחא יש דעת
 שהיא סכלות דאמר קרא (קהלת א') דעת הוללות וסכלות. אמר
 רב ידעיה כל מלמד שיש בו דעת חדרו מתמלא דכתיב (משלי כ"ד)
 ובדעת חררים ימלאו. דרש רב ספרא מאי דכתיב (בראשית ט"ו)
 תבוא אל אבותיך בשלום וגו' בשעה שהוציא הקב"ה את
 אברהם אבינו החוצה ואמר לו כה יהיה זרעך, הראה לו
 חררים ומלמדי תינוקות שבכל דור ודור מדינה ומדינה כיון
 שהגיע לחררים ומלמדים של דור זה בעמיריקא נפלה עליו

להן: לאמר קדיש אחרי מותו. למכה על הצדו' שצריכין להשקות צשזיל להצילו מדינו של גיהנם: רק אלו זה ולצטל עונת האכילה צשצת:

גמ' שלא תשתתק	שמאריכין ימים
אף על פי שלא	לזקנה ושיצה.
ת ד ע לקרוא	שלא ילמדו צניהן
כסוגן: שצני	לקרוא עצרית רק
ישראל גומלין	אחרי שנים רצות
ואומרין תמיד	ללמודם:
לאצות הצר מצוה	מתני' ואכילו
שיכה קרא יפה	כתרגול
דרש:	וכו'. כלומר
צר	שמלמדו לקרוא
	צעל פה: מכת
	צור היא. דומה

וירא ישראל את ה' הגדולה, אמר א"א לפני הקב"ה כלום עתידה אש של גיהנם לכלות נפשותיהן שד אלו ששולחין את בניהם לחדרים ומלמדים כאלה שנאמר והנה תנור עשן ולפיד אש, ענה לו הקב"ה הבטחה זאת נתונה לכל אב שמוסר את בנו למלמד שילמדו לאמר קריש אחרי מותו, אף על פי כן לא ינצלו מדינו של גיהנם רק אלו שמאריכין ימים לזקנה ושיבה, היינו דכתיב תבוא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה:

מתני' המטפל בבר מצוה מלמדו לקרוא בתורה ואפילו כתרגול שקורא בבני אדם, ובלבד שימסור לו דרשה לפי שדרשת בר מצוה מכת צבור היא:

גמ' תנו רבנן היה עולה על הכימה, רבו עולה עמו ולוחש לו באזניו ואומר לו אישי בר מצוה, קרא אהה בפך שמא שכחת או שמא לא למדת, משביע אני עליך שלא תשתתק ומובטחך שתרד בשלום, שבני ישראל גומלין הן. תניא גדול יום הבר מצוה בעמיריקא כיום הלדה, שכשם שבשעת לדתו של ילד מלאך בא וסוטרן על חוטמו ומעכיהו כל מה שלמד במעי אמו, אף ביום הבר מצוה מלאך סוטרן על חוטמו

מסכת מי שהיה פרק רביעי עמיריקא ט

זר ממלות. זר לשון סוף הילף:
הדרן עלך מי שהיה
ומשכיהו כל מה שלמד מרביו, וכישם שתינוק
בן יומי פטור מן המצות אף הבר מצוה
נעשה פטור מן המצות: אמר רב ספרא
מפני מה מפטירין בנביא לבר מצוה מפני
שנעשה פטור מן המצות, ומפני מה קורין לו בר מצוה
מיטום שנעשה בר מצות: לפי שדרשת בר מצוה וכו'. תיר
ארבע דרשות הן, דרשת פוליטיקון, דרשת אנארכין, דרשת רב
ודרשת בר מצוה. פוליטיקון מה הוא דורש, גורלך תפיל
בתוכנו. אנרכי מה הוא דורש, ונתתי מופתים בארץ דם
ואש ותמרות עשן. רב מה הוא דורש, לרב תרבה נחלתו. בר
מצוה מה הוא דורש, מכל מלמדי הסכלתי:

הדרן עלך מי שהיה

מסכת איזה היא חברה פרק המישי עמיריקא

מתני' מקום פנישה. זגמרז מפרש מאי פנישה :
 גמ' מזינים. טרוסטין זלע"ז מכאן שאין חברה וכו'. לפי שהמומין חוצת
 החברה היא: ואל
 כסיל זאולתו .
 משמע דפנישה
 דזשכול פנישה
 אזל פנישה כסיל
 לאו פנישה היא
 ומתקן דפנישה
 כסילים רציס
 זודאי פניש' היא:
 שקמין

מתני'

איזה היא חברה כל שיש בה עשרה חברים ושיש
 לה מקום פנישה :

גמ' לימא מתניהן דלא כרב סנדלאי דהנן אלו הן
 הממונין בחברה, הראש וסגנו, שלשה מבינים שני
 סופרים, סוכן, גבאי, ושמש, מכאן שאין חברה
 פחותה מעשרה דברי ר' חייטא, רב סנדלאי אומר
 תשעה וקמן. לעולם אימא לך מתניתן כרב סנדלאי ועשרה חברים
 נמי תשעה וקמן קתני. במאי פליגי, אמר רב חרון בממנין לקמן,
 רב חייטא סבר אין ממנין לקמן משום הא דתנן אין ממנין
 ממונה בחברה אלא למי שנטוחין בו שלא יהיה בן תורה כל
 ימיו, ורב סנדלאי סבר בעמיריקא אפילו בקמן כובטחין שלא
 יהיה בן תורה. והלכתא ממנין לקמן אפילו לראש החברה דכתיב
 (ש"א ט"ו) הלא אם קמן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה :
 ושיש לה מקום פנישה. מאי פנישה מיטינגא, כאי מיטינגא
 אמר רב ספרא אסיפה, ומאי קרי לה פנישה משום דלשון
 פנישה חיות במשמע דכתיב (ישעיה ל"ד) ופגשו ציים את איים
 וכדאמר רב מבינא כל אספה שיש בה אכילה ושתיה, קימה,
 הליכה ובזיון הרי זו אסיפה של חיות, דכתיב (שם כ"ב) ויאספו
 פלשתים לחיה ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים כתיב הכא
 עדשים וכתיב גבי עשו עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז.
 מתקיף לה רב מקשן והא כתיב (משלי י"ז) פגוש דוב שכול באיש
 ואל כסיל באולתו, משמע דכסיל באולתו לאו פנישה היא,
 א"ל כסיל אחד באולתו לאו פנישה היא אבל כסילים רבים
 באולתם פנישה מעליתא הוא: גופא כל אסיפה שיש בה אכילה

שקמין איש צחצרו. שצעה שנקצין ולריכין לרופא: שותפין של מקצריין. יקדו הן קמין ומריצין והולכין רכיל שמועמידין להן מתים לקצור: ומצין איש את קצירו: מי שהוא נצו צ מתורה. דלוחות היינו הך דתורה: ומצין טעון נסכים. לפיכך גם ממוכ' על קצרה חייב נסכים היינו שתיים: אין פגיש' צלא תגרא וכשצאין לכלל תגרא צאין לכלל הכאה

כו' אמר רב ידיעה בשלמא אכילה ושתיה כדתניא אנרא דחברותא מיתותא, אנרא דפנישיתא אכילתא ושתיותא, קימה הליכה ובזיון מאי נינהו, אמר רב חברין קימה שקמין איש על חברו, הליכה שהולכין רכיל איש בחברו, ובזיון שמבזין איש את חברו. רב סוסיטי אומר קימה שקמין למחות בשעה שצריכין לתמוך בידי חבר עני, הליכה שהולכין לבקר את החולה שלא על מנת לסעדו, ובזיון שמבזין את עצמן כתינוקת של בית רבן: תנן התם מאימתי זמן פגישה משעה שהממונין נכנסין לשתות עד שיכלה שכר מן החבית. תנא היכא קאי דקתני מאימתי, תנא בעמיריקא קאי, דתנן, כל החברות יש להן זמן פגישה, ככדי ממונים אימת נכנסין לשתות מבעוד יום ליתני מבעוד יום, מלתא אנב אורחא קא משמע לן שהממונין חייבין בשתיה מבעוד יום. מנהימי, אמר רב שתיא הוקש ממונה למזבח, מה מזבח נבוב לחות אף ממונה על חברה אין ממנין אלא מי שהוא נבוב מתורה, ומזבח טעון נסכים מכאן שממונה חייב בשתיה. וכל שהיב בשתיה חייב מבעוד יום דילפינן כדת כדת דכתיב (אסתר א') והשתיה כדת וכתיב (שם ט) כדת היום: תניא כל חברה כיון שיש לה זמן פגישה חייבת ברופא, לפי שאין פגישה בלא תגרא. וכיון שיש לה רופא חייבת בקרקע שרוב רופאים שותפים של מקברים הן ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר, דכתיב (בראשית ג') ויחננו אותו הרופאים ויושם בארון: מתני' משונה חברה של צדקה משאר כל החברות ששאר כל החברות נולדות בחשאי ומתות בקולי קלות וחברה של

צדקה

מסכת איזה היא חברה פרק המישי עמיריקא

נמ' משפחות משפחות. השני כמו משפחות: אסיפות של פומזי. מאסמיטינגע
 זלע"ז: מהני יצא. התרעה שמתריעין על דבר שצדקה מועלת ופועלת

זלזות העשירים

כעלוקו' למתים
 דמקנתרין. את
 העניים צדקתם:
 מלאך

נמ' אמו חברות מתין והא חברות היינו הך

דצבור וגמירא דאין צבור מתין, אמר רב לאומיאל

חברות לאו צבור אלא צבורין צבורין הן וכלין ומתין מאליהן.

כדאמר רב ספרא קשין צבורין לישראל כספחת שנאמר (זכריה י"ב)

וספרה הארץ משפחות משפחות: תניא מפני מה נתחייבו

ישראל בכל דור ובכל מקום להביא מנחה לעשו משום שנתפרדו

לחבורות חבורות, כדכתיב (בראשית ל') וישת לו יעקב עדרים

לבדו, וכתיב (שם צ"ב) ויתן ביד עבדיו עדר לבדו, ומאי

משמע דעדרים לשון חברות הוא דכתיב (שה"ש א) על עדרי חבריך:

וחברה של צדקה וכו' מאי בקולי קולות אמר רב עסקן שתוקעין

ומריעין ותוקעין. כדתניא אין נזקקין לדבר צדקה אלא אם

בן מתריעין עליו בכל העתונים שבעיר ומכריזין ודורשין עליו

באספות של פומבי. מתקיף ליה רב חברן שאר כר החברות

שמתות בקולי קולות מאי תוקעין ומריעין ותוקעין איכא. א"ל

התם נמי תוקעין ותוקעין איכא וכאותה ששנינו התוסע לחבירו.

אמר רב אין נזקקין לדבר צדקה אלא א"כ מתריעין וכו' והא

אמר רב ידעיה מהניא יבבא לעתירי כי בינא לשכבי, לעשירים

לא מהניא לעיניים מיהת מהניא, כדתניא מפני מה מתריעין על

דבר שבצדקה משום דצדקה דומיא דתענית היא, ואמר רב

מבינא עלה זאת אומרת עניים דעבידי בתענית עבידי נמי בצדקה.

עשירים דלא עבידי בתענית לא עבידי בצדקה. אמר ליה רב

צריטא חס ושלום פסקת את כל העשירים מן הצדקה אלא

עשירים אף על פי שנותנים נותנים אותה שלא כהוגן ועל

די אנשים שאינם מהוגנים וכדאמר רב ידעיה הני גבאי צדקה

די יתבון בשוקא תמניא יהבין בתר דמקנתרין. תנא שני דברים

התקינו

מלאך המות. שוטר ומקל חוצלים שזידו : מות מזיל מזדקה. דהכחא שוטר כדי להמית היא : שלשה דזרים. נוס, קול וממון : שנים מהן .

ש ש ר ו צ ת ע נ י ת
והשמיעו קולי
קולות אלז ממון
לא נתנו: חזנים
נאיו ורצני' נאים.
לאו דוקא אלז
איירי דצעי
למנקט נאיו אלז
א ק ט ו ר י ס
ואקטוריות נקט
נמי אלז רצנים
וחזנים :

התקינו גבאי צדקה בשוקא תמניא ולא הודו להן חכמים. שהעמידו מלאך המות על פתחן, ושחולקין צדקה ולא כבוד ואפילו לרב. ההוא עניא דאתא לשוקא תמניא טרף אבבא, נפק האי פליסמנא, נגריה ערק וצווח ווי ווי שמסרסין ודורשין בכאן את הפסוקים, צדקה תציל ממות כתיב, מות מציל מצדקה לא כתיב : תיר שלשה דברים מנו חכמים שמעבירין רוע הגזרה, וישראל שבעמיריקא לא קיימו בעצמן אלא שנים בלבד, שבשעה שגזרה מלכות רומנין גירוש על ישראל ירדו זקנים ונזרו תענית, וגעו כל העם בבכיה ובכול וכשהגיע

הדרן עלך איזה
היא חברה

לממון מיד פסקו ואמרו גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם החדש הזה שלא באנו לכאן אלא בשביל ממון, ושממוננו חביב עלינו מעמנו ומאחינו, וכשאנו מפזרין אותו אין אנו מפזרין, אלא על חזנים נאים רבנים נאים אקטורים נאים ואקטורות נאות, ועל כל דבר שיש לנו כבוד או תענוג מזה, יאבדו אלפי ישראל ולא יחסר מאלפי שקלינו כלום : תנא בואו ונחזיק טובה למחזיקי אולמין ופרדסין שאלמלא בלין ופיקניקין לא היתה כל חברה של צדקה בעמיקריא יכולה לעמוד, לפי שאין עשירים שר ישראל פותחין את שקיהן אלא לשם שמחה, אמר רב ספרא מאי קרא (תהלים ל') פתחת שקי ותאזרני שמחה :

הדרן עלך איזה היא חברה

מתני' צחול אצל לא צצת. אאינו עושה קאי אצל לא אלוכל דאילו לענין
אכילה אטו רפרמין מתענין צצת נינהו: אינו נאה דורש ונאה מקיים. יש
גורסין ואינו נאה

מקיים:

גמ' הדיטותו .

קודם שנעשה רב:

הרבנים אינו

נזקקין. כלל זה

נקוט צידך כל

מקיסאקטרבנים

סתם ארטדקסים

צממע.

דליכא

מתני'

מה בין רב ארטדקסי לרב רפרמי, רב ארטדקסי
אוכל ואינו עושה בחול ובשבת ורב רפרמי אוכל
ואינו עושה בחול אבל לא בשבת. רב ארטדקסי
אינו נאה דורש ונאה מקיים ורב רפרמי נאה דורש
אבל אינו נאה מקיים:

גמ' ותו ליכא והאיכא שכחת תלמוד דתניא
רב אולפא אומר רב בימי רבנותו מה הוא

עושה . יושב במל ושובח תלמודו שלמד בימי הדיטותו
במה דברים אמורים ברב ארטדקסי אבל רפרמי אינו שוכח
תלמודו לעולם. תנא ושייר . מאי שייר דהאי שייר . שייר פשיטי
דספרא דתניא רב ארטדקסי יש לו פשיטי דספרא לפי שהוא
כותב הכשרים על הבשר על הכרכשאות ועל היין , רב רפרמי
אין לו פשיטי דספרא לפי שהוא מכשיר את הכל בפיו , גופא לפי
שהוא כותב וכו' והא תנן אוכל ואינו עושה . מאי כותב על
ידי אחרים וכדאמר רב לנגאי הרבנים אינן נזקקין לכל לשון
אפילו ללשון הקדש וכשהן כותבין כותבין כצדיקים גמורים
שמלאכתן נעשית על ידי אחרים . איני והתניא חיששו רבנים
בעמיריקא לתקנת בנות ישראל, לפיכך הן זריזין ומקדימין
לגמין, בא גמ לידן אין מחמיצין אותו אלא כותבין ומשתלמין
לאלתר, מאי לאו דכותבין דומיא דמשתלמין מה משתלמין ע"י
עצמן אף כותבין ע"י עצמן . אמר רב מבינא שאני גמין
שנכתבין בלשון ארמית . מתיב ליה רב מקשן והא מלאכים
שנזקקין לכל לשון גמירא שאינן נזקקין ללשון ארמית, רבנים
שאינן נזקקין לשום לשון ללשון ארמית לא כל שכן . אלא

אמר

מִשְׁכַּת מַה בֵּין רַב פֶּרֶק שֵׁשִׁי עֲמִירִיקָא

דליכא שכחה שלא מדעת. שאין מתה: מציאין לידי תחתונות. אדם שוכה דנר אלא אם כן היה לו שצריכין ליכא זמן רב על מקום אחד ידיעה תחלה: לשמוע דרשתן: מרכזה מייש. שמספר צנאים. ע"י עצמן וכותבין על ידי אחרים. ואבעית אימא משתלמין נמי ע"י. וכדאז'ל ומפרש: מתני' אחרים הוא ומאן נינהו נשיהן. ושמישהן וכדאמר רב רבינאי כל רב השרוי בלא אשה ובלא שמש שרוי בלא ברכה: אמר רב אבל רב רפרמי אינו שוכח תלמודו לעולם, אמר רב ידיעה זאת אומרת אין שכחה שלא מדעת דאי אמרת יש שכחה שלא מדעת רב רפרמי אמאי אינו שוכח תלמודו. תא שמע רב רפרמי שישב פסוק אחד בלשון הקדש מביא אשם טרפות על שגנתו והא לא היה ליה ידיעה בתחלה וקתני שכח. אמר רב חזקתא הכא במאי עסקין בארמדקסי שנעשה רפרמי ומאי שכח ששכח לפני מי הוא עומד ודורש ושנגן הזכיר פסוק אחד בלשון הקדש שמביא אשם טרפות משום דחייש ליקרא דנשי. מאי אשם טרפות אמר רב טמפלאי שטורף על לבו ואומר במשותא מניכו נשין יקירין דתמחלין לי דאשתמשית בלשנא דשכבא באודניכון. ורב רפרמי נאה דורש והתנן שלשה דברים מנו חכמים בדרשות שר הרפרמין, מביאין לידי תחתונות, לידי שינה ולידי הקאה. אמר רב טמפלאי אידי דקתני רישא אינו נאה דורש קתני סיפא נאה דורש. ואבעית אימא נאה נמי דקתני כאותה שאמרין לכלה ירקרוקת כלה נאה וחסודה וכדאמר רב עתיקתא פרידיגור שדרש אומרין לו נאה דרשת נאה כונת ואף על פי שלא דרש אלא במעשה מרכבה בלבד. מאי במעשה מרכבה אמר רב טמפלאי מרכבה ממש כההוא פרידיגאי דפתח בדרשה ואמר הכי, ארבע מיסות הן, מיסית פלונית

מסכת מה בין רב פרק ששי עמיריקא

מתני' שלשה קייצין זכרצל . גמי סתיו פיפא סקרוזלוש זל"עז : לקמיה מפרש מאי ניהו וקא עזרי על לפני וכו' . הנך כרצל : ועגלון . דריור זלע"ז שמיסיג את הסוסים זעגלות וזלזים והוס כמרס דאתרא :

פלוגית דביתהו דרבי פלוני סלקת למתא בוסתנא למזבן לה לבושין חדתיך . מיסית פלוגית מסנסנתא אתת להכי לבי הלולא של פלוגית ואזיל וחשיב להון כי רוכלא עד דסיים באמן :

מתני' שלשה חייבין בכרבל ואלו הן רב רופא ועגלון :

גמי' מאי כרבל אמר רב ספרא צילינדרא, מאי צילינדרא כפלושא מאי כפלושא כלפקא מאי כלפקא סתיו פיפא ואמאי קרי ליה כרבלא משום שכל הנושא כהגאה בו כתרנגול הזה שמתגאה בכרבלתו וקורא ומקצקע ומודיע לכל שתרגול הוא. איבעיא להו כרבל רשות היחיד או רשות הרבים הוה, תא שמע החייטין והסנדלרין שעלו לגרולה ונעשו גבאין ופרזיזנטין בחברות קונין להם כרבלין ואינן יוצאין בהן בחול אלא בשבתות וימים טובים בלבד והא סתם כרבלין קטנים זורקין בהן אבנים, מרשות הרבים, וסתם קטנים שזורקין אבנים, קטנים של ישראל נינהו, אי אמרת בשלמא כרבל רשות הרבים הוה שרי להם לקטנים בפחות מד' אמות, אלא אי אמרת רשות היחיד זריקת אבנים מי שרי וקא עברי על לפני עור לא תתן מכזול. לעולג אימא לך רשות היחיד ומאי יוצאין, יוצאין שלא ברשות חכמים. תיש שלשה חייבין בכרבל ואלו הן רב וכו' ואתמר עלה בחול וקאי בשבת. אמר רב חכימא דלמא לכולי עלמא אסור ולרבנן שרי מידי רהוה אשעטנו לכהן גדול. מאי הוה עלה. אמר רב חכימא כרמית הוא דכתיב (שה"ש ז') ראשך עליך ככרמל חלך אסור ברהטים ומאן מלכי רבנן : אמר רב מבינא כרבל

קדרון ואסיין. עגלונין ורוכסין מתכזדין ומסרסין את הילדים לפעמים
 צעיני הצריו' לפי סוסיסן: רב הכנר זכ"מ ורב המוצל היינו מלמד שמוצל
 סאי קרא ודאי
 צרו פא קא
 משתעי שמרנה
 כגריס מתים ע"י
 סגני הרפואות
 שלו: רב סריסס.
 לפי שרוצ
 המוה ליס
 צע עמיריקא
 איכן מומחין
 וצקילין צלומנתן

כרבל חובת עגלונין הוה ומפני
 מה נתחייבו בו רבנין של ישראל
 משום דרוכבין על כנסת ישראל
 ומקיימים בה הא דכתיב (שם א')
 לסוסתי ברכבי פרעה ונז' אמר

ליה רב מקשן אמרת ברבנין מה תאמר ברופאין,
 אמר ליה רופאין וודאי דומיא דעגלונין נינהו
 כדאמרי אינשי קדרין ואסיין לפום סוסיא מתבבדין.

רב חכימא אמר כרבל חובת רבנין היא ולא נתחייבו בו רופאין
 ועגלוניס אלא משום דמתקריין נמי רבנין דכתיב גבי רופא (עמוס ה')
 רב הפגר בכל מקום וגבי עגלונין כתיב (ישעיה ל"א) על רכב כי רב.
 מתקיף ליה מקשן אי הכי שוחט מוהק ומלמד נמי רבנין
 מתקריין דכתיב רב טבחיס, רב סריסס ורב החובל. א"ל איין
 הכי נמי והא קתני מתני' שלשה ותו לא, אמר ליה משום
 דבהני מלתא דפשיטא היא דבכלל רבנין הן דתנן ערבי
 רבנין כרבנין, ואלו שנקראין ערבי רבנין, החזונים והשוחטין
 המוהלין המלמדין השדכנין והבדחנין, ומפני מה נקראין כן
 משום דעבידי לאחלופי אומנותיהן; זו בזו ומשתמשים בערבוביא.
 תנא בא וראה כמה גדול כוחה של כרבל בעמיריקא שאפילו עם
 הארץ גמור נעשה על ידו לרב, לרב סלקא דעתך, אלא אימא
 לערב רב. אמר רב ספרא מאי קרא דכתיב (שמות ה') הן רבים
 עתה עם הארץ:

תני תנא קמיה דרב ספרא הרדקטורין חייבין בכרבלין משום
 שכך דרכן של סופריין וכותבין מאמרים לעתונים
 שמקדימין וקורין לרדוקטריהן רבנין. מתקיף ליה רב ספרא

והא

למאמריהן ומספרין צעצחו וגדולתו של הרדקטור וקורין לו רב וגדול צישראל:
 והא אין חצין וכו'. והאיך מחייבין את הרדקטור צכרצל צעציל שסופרין
 שוכטנין קורין לו
 רב ולכן ידעין
 צודלאו רב הוא:
 והא אין חבין לאדם שרא בפניו. אמר ליה
 משום שמדפיסין כל דברי סופריהן בעתוננים
 שלהן ועתוננים בפניהן הן. איני והאמר רב קראן
 הני רדקטורין במה זכין בשביל שמקצרין
 מאמריהן של סופרים מאריכין, ושפוסקין ראשיהן של מכתבים
 ומדלגין על הכנויין שבהם. אמר רב חכימא גמירא שאינם
 מדלגין אלא על הכנויין של גנאי שבהן ולא על הכנויין של
 שבח שאין לך רדקטור שמקצר בשבחו: אמר רב מבינא השתא
 דאתית להכי מחברין נמי חייבין בכרבלין הן משום שכותבי
 הסכמות קורין אפילו לפחות שבמחברים רב:

הדרן עלך מה בין רב

מתני' וספרו זידו . שהולך לזקש המדיר את ציתו . שכותז על דנת
נדנות ואוקז ספרו זידו משוס ציתו , רוכלין וצעלי מומין לא יזואו

אל הצית . וצעני
מומין . לאו דוקא
אלא כל עני
שחזי על הסכתאי'
צמשמע ואורהא
דמלתא נקיט :
למאי כ מ נוקק
וממכר . ד ק י
אמרת מ ס ד ר
כרוכל דמי מקא
וממכר נמי איכא
ואי כצעל מוס
דמי נדזה איכא
מ ק ק וממכר
ליכא : לפי שאין
לה תוצעים .

מתני'

איזה הוא מחבר כל שהוא חוזר
על הפתחים וספרו בידו דברי
רב מחבריהאל, וחכמים אומרים
כל שאין מנעלים לרגליו :

נמי אמר רב ספרא לא שנו אלא
במחברין של ישראל אבל מחברין
של אומות העולם קוני ספריהן
משכימין לפתחן וכשהן יוצאין
לתוך יוצאין במנעלים טובים
ומגהצים, ובמחברים של ישראל
נמי לא שנו אלא בכותבין ספריהן

גלוי דעת שמחבר
הוא וראוי לכדז'
הגונה . ופעמים
כדי שמזיקין יהו
זדילין ה י מ כ ו
כשינא י ק י ד י
זלילה ומכירין
ע"י ספרו שאינו
מן הת"ח :

נמי משכימין
לפתחן . ואין
זריכין המחזרים
לחזור על
הכתמים : ואפילו
לשון הצלית .
לשון שני ישראל
מדזרין זה
ונקראת צלית
תשו שהיא צלול'
משצעים לשון
וצלע"ז קורין
לה זרגוין :

בלשון הקודש אבל כותבין בשאר כל לשון ואפילו
בלשון הבבלית שפיר דמי : תנן התם המדיר
את ביתו מרוכלין ומבעלי מומין אסור בכחברין
איבעי להו מחבר כרוכל או כבעל מום דמי .

למאי נפקא מינה למקח וממכר . ת"ש וחכמים אומרים כל שאין
לו מנעלים לרגליו ותנינא לעולם ימכור אדם כר מה שיש לו
ויקנה מנעלים לרגליו אי אמרת בשלמא מחבר כבעל מום דמי מומין
לאו למכירה נתנו אלא אי אמרת כרוכל דמי הא רוכל סחורה
אית ליה וסחורה למכירה נתנה ימכור ויקנה ליה מנעלים . לעולם
מחבר כרוכל דמי וסחורתו לאו למכירה נתנה לפי שאין לה
תובעים . ת"ש איזה מחבר שנקרא חכם זה שמשים את עצמו
כחרש מביישין אותו ואינו מתבייש דכתיב (תהלים נ"ה) כמו חרש
יאטם אזנו חובר חברים מחכם ש"מ דמחבר כבעל מום

דמי

אין קימין על סזירי של מזזר ולא יוכל למכור אותה ולקנות לו מנעלים:
 דלי סנדלר סוס. דלי סוס סנדלר סוס עוסק במלאכתו: ריח של זפת נודף.

סדריסן נודפין
 צופתיון ניכר
 סוז סכיתניסן
 סיו ידיוסן
 יתיכלכות צופת
 וזה דרכן של
 סנדלרים:
 יכיוס מרות
 נטועים בעלי
 קפסת. סכל
 מי שעסק
 צנטיעת

דמי שים: תניא כל המחבר ספר בעמיריקא או
 שבא ממדינת הים וספרו בידו הרי זה משונע
 קל וחומר מדוד מלך ישראל, ומה דוד מלך ישראל
 שלא כתב אלא תוין אחדים שלא לצורך נחשב
 למשנע זה שכתב או שהביא ספר כלו שלא לצורך
 לא כל שבן. אמר רב ידעיה כל כאב ולא כאב
 ראש של סחבריין, כל חילי וקא חולי הדרוקן, כל
 מיחיש וקא מיחוש של סופרין אי אפשר לה
 לעמיריקא בלי תופר אבל אפשר לה בלי סופר,

אשרי למי שהיא תופר אוי למי שהוא סיפר: וחכמים אומרים כל
 שאין לו רובו במאי פריני אמר רב רצעני בסנדלר שנעשה מחבר
 רב מחבריאל סבר אוקמינן גברא אחזקתיה כיון דסנדלר הוה
 ודאי אין לו מנעלים לרגליו כדאמרי אינשי סנדלרין יחיפין אזלין
 ובלאו סמנא דחוזר על הפתחים וספר בידו לא ידעינן בודמחבר
 הוא, וחכמים סברי לא אוקמינן גברא אחזקתיה דהואיל דנעשה
 למחבר גלי אנפשיה דלאו סנדלר הוה. אמר ליה רב סקשן ומי
 איבא כהאי גוונא. אמר ליה אין כדאמר רב קראן רובו של
 ספרים שנדפסו בעמיריקא ריח שר זפת נודף מהן. ההוא גברא
 דיתיב אסדנא דמסאנא ארבעין שנין ולא אסתעיא ליה מלתא סליק
 לעמיריקא וחכיר ספרא דהוה ביה מדאי על גבי מלאי יאזיל מקרתא
 לקרתא ומביתא לביתא וחבין ואסף ממון הרבה, כי מטא הדבר
 לרב ספרא אמר היינו דכתיב (קהלת י"ב) וכמסמורות נטועים
 בעלי אסופות. אמר רב קראן לדדי חזי לי האי ספרא דלא

מסכת איזהו מחבר פרק שביעי עמיריקא

זנטיעת ומסורו' הוה ביה אלא הקדמה אריכתא בלבד
 זסנדליס מוסק' והוה מוקף הסכמות של רבנין בסנדל
 ממון על ידי שנעשה למקצרה:
 מוקף הסכמות
 כסנדלר המסומ'

המסומר :

הדרן עלך איזהו מחבר

הסכמות של רבנין הקיפוסו והוי חזי כסנדל שמוקף זמסמרו:

הדרן עלך איזהו מחבר

מתני אין מצילין אותן. זשאינו זריק לקנות קמיירי : נמי שכתזין זלשון זלולה . לשון זרגון שזלולה מכל הלשונות : סופרים

מצולזלין. שאין
זהו דעה : זטל
ענין אפילו
זזמן ולמה לוי
לגזון : לכתחלה
לא. משמע דאינו
חייב לכתחלה
זשריפתן אלא
אם אירע דליק'
זדיעצ' אין מצילין
שאינו

מתני

כל כתבי העתים הבבליים אין מצילין אותן מפני הדריקה וטעונין גניזה :

נמי כתבי העתים הבבליים בעמיריקא מאי עבדתהון. אמר רב מבינא כתבי העתים של ישראל, ואמאי קרי להן בבליים משום שנכתבין בלשון בלולה ועיי סופרין מבולבלין, כדתנא רב לגנאי עלובין ישראל מכל האומות, שכל האומות

שלא נתנה להן אלא לשון בלולה משמשות עכשו בלשון ברורה, וישראל שנתנה לו לשון ברורה משמש עכשו בלשון בלולה. ולא עוד אלא שסופרין מבולבלין בלברו את ספרותו וקלקלו את טעמו הדא הוא דכתיב (אויב י"ב) מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקה: וטעונין גניזה. גניזא למאי אי נימא גניזה כדי לקרות בהן לאחר זמן, הא אמר רב קראן כל העתונין דין שעתן ואם עבר זמן בטל ענינן, ועתונין הבבליין בטל ענינן אפילו בזמנן, אלא גניזה דומיא דחמץ לשריפה, וכדתניא דנו חכמים את העתונין הבבליין בשריפה משום שמלאין הבל וריק וכתיב (חגי' ב') וייגעו עמים בדי אש ולאומים בדי ריק יעפו, מתקיף לה רב מקשן והא תני מתניתן אין מצילין, בדיעבד אין לכתחלה לא. אמר רב חנונאי סתם דליקה לכתחלה היא דאמר קרא (שמות כ"ב) כי תצא אש וגו' שלם ישלם המבעיר את הבערה ככאן שאין אש יוצאה מן השמים אלא אם כן מביאין אותה מן ההדיוט : תניא נונזין העתונין הבבליין מלפני הנשים והקטנים משום שמלאין לצנות ונבור פה. תניא אידך שני דברים קבלו ישראל מן העמין ויוצאין בהן על ידי לצנות ונבור

שאינו דומי שמיעי לראי'. שצטיאטראות לקוראיו. שאינו חושב את עצמו כאלון
 שומעין את הלצנות והנצול פה ואין לעתון שלו לכתוב צו מה שחפץ,
 רואין אותן מעל חכמתו
 ונבול פה בלבד ואלו הן עתונין וקוראיו וכותב
 וטיאטראות. אמר רב תכימא גדול רק מה שמציא
 עונשן של סופרים שמנבלין את להם תועלת:
 פיהן מעונשן של אקטורין לפי הדרן ערך כל כתבי
 שאינה דומה שמיעה לראיה: ופליקא לה מסכת
 עמיריקא
 3 כ 1713 ע 73

אמר רב ספרא אין לך דבר העומד ברומו של
 עם כעתונים ואין לך ארץ השטופה בעתונין כעמיריקא ואין לך
 עם בעמיריקא שעתוניו סכוערין כישראל ומי גרם לזאת רדקטורים
 שאינן מהוגנין: תנא שבע מדות מנו חכמים ברדקטור מהוגן
 ואלו הן: מתון ברוחו, עומד בדעתו ובדבורו, אוהב את השלום,
 אוהב את האמת ומקבלה ממי שאמרה, הוה עבד לקוראיו, אדון
 לספריו ושפל רוח בפני כל מי שגדוק ממנו וחלופיהן ברדקטור
 שאינו מהוגן. על רדקטור שאינו מהוגן הכתוב אומר (ירמיה ס')
 ופקדתי על כל מיל בערלה, ועל רדקטור מהוגן הכתוב אומר
 (ישעיה ל"ג) והיה אמונת עתיך חסן ישועות חכמת ודעת:

הדרן עלך כל כתבי:

וסליקא לה מסכת עמיריקא.

מדרש אמת

מאת

גרשון ראזענצווייג

יוצא לאור ע"י

ש. דרוקערמאן, מוכר ספרים 50 קאנאל סט. נויארק.

1907.

מדרש אסתר

המולך מהודו ועד כוש. כלומר שלקח לעצמו את כל "הודו" ולעמו נתן את כל "כוש" כאורחא דקסרין דיספיטאין ומפשאין בזמן הזה.

חור כרפת ותכלת. מפני מה נכתבה תיבת חור בחית גדולה. אמר רב בון משום שהיו לצני הדור מרננין אחרי אחשורוש ואומרים שנב הוא, מפני שקודם מלכותו היה עני ומיד אחד נשיאותו נתעשר, מה עשה, צוה לכתוב להם חור בחית גדולה, כלומר לא עכברא נב אלא חורא נב.

והשתיה כדת אין אונס. אתמר אין אונס בשתיה לפי שמי שתהלתו באונס סופו ברצון.

ותמאן המלכה ושתיה ראשונה שבנשים שעמדה על זכותיה ושררשה חפשות לאשה, ומה שבקשה לא מצאה.

ויאמר המלך לחכמים יודעי העתים ראייה גמורה שטפש היה, שנמלך ביודעי העתים הרדקטורין והרפורטורין שבדור. ולא ידע דהני גוברין אין להם בעולמן אלא סנסציאות בלבד. ובשעה שצרכו ישראל לשלוח שער המדברח לא שדחו אותו אלא ביד איש עתי.

ומדבר בר לשון עמו. וכי מה ענין זה לכאן אלא זה שאמר הכתוב, ועיני כסיל בקצה הארץ. צפה אחשורוש באצטגנינות שדו שעתידים דיני גזרות באמיריקא לבטל את גזרתו הראשונה ולקיים מצות שלטון אשה על בעלה, אמר להם חייכם שתכשלו בגזרתי האחרונה. אני אמרתי ומדבר כלשון עמו ואתם גוזרים על הגרים שיהיו יכולים לדבר ולכתוב כלשון

עמם. אני נזרתי על הזכרים ואתם גוזרים אפילו על הנקבות.
אתם אומרים לי טול קיסם ואני אומר לכם טולו קורה.

בן יאיר בן שמעי בן קיש. שלשה כנויים
לישראל אחד לשבח ושנים לפגם. יאיר על שם שהאיור ככל
אומות העולם. שמעו וקיש על שם שדרכו להונת.

ויהי אומן את הדסה. כל מקום שנאמר ויהי משמש
צרה, לפי שבחנוכה של בת ישראל הכתוב כאן מדברה וצפה
שעתידין בני ישראל קולל ולהתירשל בחנוכה של בנותיהן
ולפוטרו מתלמוד תורה ולשונן וספרותן, וכיון שראה כך התחיל
צוח וי ויהי אומן.

כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד.
מרדכי דכתיב עליו הניד אשר הוא יהודי פה ראה שצוה
לאסתר אשר לא תגיד, אלא אמר מרדכי יודע אני שדרכם של
שונאיהם של ישראל שכשם שהם מתרחקים מן היהודים כך
הם מתקרבים אל בנותיהם, מוטב לה לאסתר שלא ידעו בה
שבת ישראל היא.

ויבקש המן להשמיד. מפני מה נכתב כאן
להשמיד ולא כתיב להרוג ולאבד. לפי שדרכם של שונאיהם של
ישראל שמתחילין בישמד תחלה, וזהו שאמר הכתוב ויבקש,
שישונאי ישראל אפילו בשעה שחושבין לעקור את ישראל גוזרין
עליהן שמד תחלה, ובשעה שהם גוזרין הם מבקשין ואונסין
אותם ברצון על דתן, ומתחילין בלשון בקשה תחלה, כדכתיב,
ויבקש המן.

בחדש הראשון הוא חדש ניסן. ראה אותו
רשע ולא ראה כהוגן, ראה שעתידים רבים מבני ישראל להכשל
בחדש זה באיסור כרת, ולא ראה כהוגן, שאילו ראה פהוגן היה
מזא

מדרש אסתר

האסור מפני שהוא חמץ גמור, והרבנין אינם יראים מכרת
דעוסקין בקדשי שמים הן, וככהנים הם לכל דבר, והכתוב
אומר אל תכריתו שבש משפחות הקהתי.

וכשר הדבר לפני המלך. בשעה שאמרה
אסתר מלת וכשר, יצאה בת קול ואמרה, חייך בתי שעתידה
שוק של כשרות באמעריקא להקרא על שמך ודא היא שוקא
דאסתר דבמתא דנויארק רבתי.

ורבים מעמי הארץ מתייהדים. בעמי
הארץ של ישראל הכתוב מדבר, שכיון שראו שאף על פי
שאינם יודעים שיהודים הם, יהודים הם לפורעניות, חזרו
בתשובה ונעשו יהודים כשרים, כדמסיים ליה קרא, כי נפל
פחד היהודים עליהם.

תם ונשלם.

הגדה לסופרים

מאת

נרשון ראזענצווייג

יצא לאור ע"י

ש. דרוקערמאן, מוכר ספרים 50 קאנאל סט. ניוארק.

1907.

הגדה לסופרים.

הא לחמא עניא די אכלין סופריא דישראל בארעא
חדתא. כל דאיהו כופר יכפן, כל דאיהו מחבר יצרף, השתא
מחברין לשנה הבאה הוכלין בהאי ארעא, השתא סופרין
לשנה הבאה תופרין.

מה נשתנה הסופר העברי מכל הסופרים שבעולם.
שכל הסופרים שבעולם אוכלים מספרותם חמץ ומצה. הסופר
העברי איננו אוכל מספרותו חמץ ואין לו ממנו אלא מצה?

שכל הסופרים שבעולם נוחלין כבוד ותפארת ואפילו לא
כתבו אלא שאר ירקות, חסופר העברי ואפילו הוא מן המצוינים
נוחל רק קלון מכבוד ועולמו פלו מרוד?

שכל הסופרים שבעולם אין מטבילין את עטיהם בחנם
אפילו פעם אחת, הסופר העברי טובל את עטו בחנם כל הימים?

שכל הסופרים שבעולם מוכרין את ספריהם ועתוניהם בין
יושבין ובין מסובין, הסופר העברי צריך לחזור עם ספרו על
הפתחים, ואם מו"ל הוא צריך לשלוח את עתונו שנה תמימה
ואחר כך אין משלמין לו אפילו בסובין?

עברים אנחנו להספרות העברית ויוציאנו ה' אלהינו
מכלל כל הסופרים שבעולם, ואפילו אנו חכמים, אנו נבונים, אנו
יודעים אה התורה ואת החיים מצוה עלינו להיות עניים ואביונים
ולקיים את ספרותנו מעני, וכל המרבה להיות עני ואביון
הרי זה משובח.

מעשה בחכמים וסופרים גדולים שהיו מסובין כל ימיהם וכל לילותיהם והיו כותבין ספרים טובים ומועילים לבני עמם וכשהגיע יום מותם לא השאירו לנשיהם ובניהם אפילו לסעודה של שחרית?

אמר רב ספרא הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת סופרים עברים לאמעריקא עד שדרשה בן חכימא, שנאמר יתנך ה' עשוק ורצוץ כל הימים, הימים בעולם הישן כל הימים בעולם החדש.

ברוך שנתן מכתב עתי עברי לעמו ישראל במקום הזה, ברוך הוא כנגד ארבעה בנים נתנו, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לקרוא.

חכם מה הוא עושה, משלם וקורא.

רשע מה הוא עושה קורא ואינו משלם.

תם מה הוא עושה, קורא ומשלם.

ושאינו יודע לקרוא, אינו קורא ואינו משלם.

יכול שמו"ל העברי הוא בעל-בתים ונוטל שכר דירות מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום ההוא יכול שפרנסתו מוכנת לו מבעוד יום, תלמוד לומר בעבור זה, בעבור זה לא נאמר אלא לומר לך שאין לו מהעברי אלא מצה לחם עני, ומדורים הרבה מונחים לפניו.

והוא (העברי) שעמד לשפת קדשנו שלא תשכח מישראל בארץ הזאת, שלא אחד בלבד עמד עליה, אלא שבכל עיר ועיר עומדים עליה לכלותה והקדוש ברוך הוא מצילה מירב.

צא ולמד מה בקש לבן הסינסנאמי לעשות לעפתנו,

הגדה לסופרים

שגזר על הזכרים שאין להם חלק ונחלה בשפת עבר ופטר
ממנה אפילו את תלמידיו הרבנים שנאמר ויהיו שם לגוי גדול
עצום — ורב!

וירדו סופרים לאמעריקא, אנוסים עד פי הרבור, ויגורו
שם מלמדים בבתי תלמוד תורה, וירעו אותם העברים ויענום
ויתנו עליהם עבודה קשה, וירא ה' את עניפם ואת עמלם ואת
לחצם. וירא את ענים זו פרישות דרך ארץ של מנהלים
ומשגיחים, ואת עמלם אלו הבנים, ואת לחצם זו הדחק
אשר בביתם.

ואלו עשר מכות שהביא הקב"ה על סופרי ישראל.

דקדוק
צרות הלשון
כינת סופרים
עניות
דרדקות
שפלות
בורים גבירים
אביונים משכילים
חבוט הרפום
מכת בקרת.

(עד כאן אומרים באמעריקא.)

ואמרתם זבח כסף.

אומין גבורותיך הפלאת כסף, בראש כל חפצים נשאת כסף,
גלית לקלומבים זאת ארץ הכסף,
ואמרתם זבח כסף.

דלתיה דפק ישראל נודד אין כסף, הסעיד ידו בנוצצים

הגדה לסופרים

4

ושכח נקדות הכסף, ואל הבקר הושיב רבניו מקנת כסף.
ואמרתם זבח כסף.

זועמו דת ודעת ולוהטו כסיגי כסף, חליץ מהן הלוש — מסכת
הכסף, שאטאו מביתם טוב סחרה מכסף.
ואמרתם זבח כסף.

יה ראש כל אונים עשו מוצא לכסף, כביר בנו לו היכלות
מצפים כסף, לבלתי תת לבא בפתחיהם מבלי כסף.
ואמרתם זבח כסף.

מסגרת סגרה תורת אל בארון כסף, נשמדו תפלות ישראל כבו
נמאם כסף, שודפו חקי קדש במצרף הכסף.
ואמרתם זבח כסף.

עוד היום געה חרש אלילי כסף, פם ידו כתבה להקע נבחרה
מכסף, צוה לשפת קדש לצאת חנם אין כסף.
ואמרתם זבח כסף.

קרועה לגזרים יונה נחפה בכסף, רפורמים ואורטדוקסים עצביהם
כסף, יתני אלה נתקו בעמי חבל הכסף, תעוז יד החנופה וחלל
אשר לו הכסף —

ואמרתם זבח כסף.

